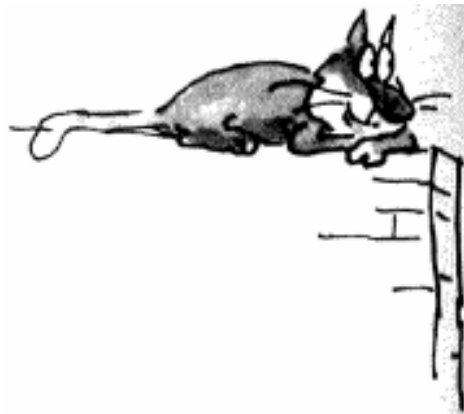

NNCL1001-448v1.0

Az Igazi Macska

Kampány az **Igazi** Macskákért

ÍRTA:
Terry Pratchett

RAJZOLTA:
Gray Jolliffe

Gondolat - Budapest, 1991

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Terry Pratchett - Gray Jolliffe:

The Unadulterated Cat

A Campaign for Real Cats

Victor Gollancz Ltd.

14 Henrietta Street, London WC2E 8QJ

Fordította: Ecsedy Csaba

ISBN 963 282 406 7

Text © Terry and Lyn Pratchett 1989

Cartoons © Gray Jolliffe 1989

© Ecsedy Csaba, 1991. Hungarian translation

AJÁNLÁS

Na jól van, rendben. Ideje tisztába tenni a dolgokat.
Dacára annak, hogy ez a könyv egyértelműen azt állítja:
a macskák neve legyen rövid, hogy ne essen nehezedre
teleordibálni vele éjfél tájt a környéket,
Az Igazi Macskát Ödipusz-nak ajánlom.
Az ilyenek már nem is lehetnének Igazibbak.

Kampány az Igazi Macskákért (KIM)

Manapság túl sokan mindinkább hozzászoknak a tucatmacskákhoz, amelyek unalmasak, szétpukkadnak az egészségtől és a vitaminos tápszerektől, de össze sem lehet őket hasonlítani azokkal az egykoron volt, régi jó macskákkal. Az Igazi Macskákért folytatott korteshadjárat ezen változtani kíván: segít abban, hogy valaki felismerhesse az Igazi Macskát, ha a szeme elé kerül. Ezért íródott ez a könyv.

Az Igazi Macskákért folytatott kampány a csobolyóhasú macskák ellen irányul.

Lássuk, miről ismerhető fel az Igazi Macska?!

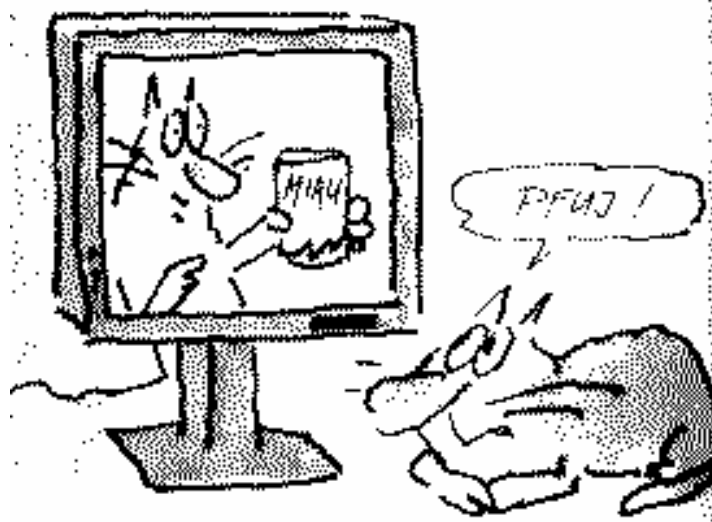
Egyszerű. A természet ebben a tekintetben sokat munkálkodott értünk. Számos Igazi Macska azonnal felismerhető. Például minden macska, amelyiknek olyan a képe, mintha satuba fogták és zokniba bújtatott nagykalapáccsal verték volna – Igazi Macska. Igazi Macskák azok is, amelyeknek a fülét mintha fogazott csipkézőollóval nyírták volna meg. Csaknem minden pedigre nélküli – azaz nemétől meg nem fosztott – cica nemcsak Igazi, hanem ahogy tekereg a ház körül, egyre Igazibb és Igazibb lesz, amíg csak meg nem győzi róla az embert, hogy Igaziséga felől semmi kétség.

A bolyhos cicák nem szükségszerűen Nem-Igaziak, de ha azon igyekeznek, hogy a kamera előtt folyton a sértett méltóság kifejezésével reklámozzanak *bármit*, miközben a mellékelt felirat szerint azt dorombolják: "prrr-fekt", határozottan kétségessé teszik Igazi voltukat.

Ohó, tehát a reklámokban szereplő macskák Nem Igaziak?

A reklámokban való szereplés tulajdonképpen nem tesz egy macskát eleve Nem-Igazivá – nem tehet arról, hogy valaki besuvasztja valami rémes szőnyegrakás mélyére, és képeket kattogtat róla amint aggódalmasan pislog ki a lyukon –, de a viselkedése ilyenkor sokat nyom a latban.

Ha például egy Nem-Igazi Macskát rak az ember egy sor macskaeledellel teli edény elé, engedelmesen azt fogja választani közülük, amelyet a hirdetés megrendelője gyártott, még akkor is, ha az összes többi tálkát nem kenték be fáradt motorolajjal. Egy Igazi Macska viszont semmivel sem törődve nekiesik a legdrágábbiknak, kirántja a stúdió padlójára, vétkes élvezettel fölfalja, aztán kipróbál egy másikat is, feldönti az operatőrt, végül nem

hajlandó előbújni a hírek bemondójának asztala alól. Ahol is hányni kezd. S amikor aztán a gazdái legközelebb több nagy konzervet vásárolnak neki abból a vacak eledelből, eszé ágába sem jut még egyszer hozzányúlni.

Igazi Macskák sohasem hordanak masnit (bár esetenként viselnek csokornyakkendőt; lásd "Rajzfilmmacskák").

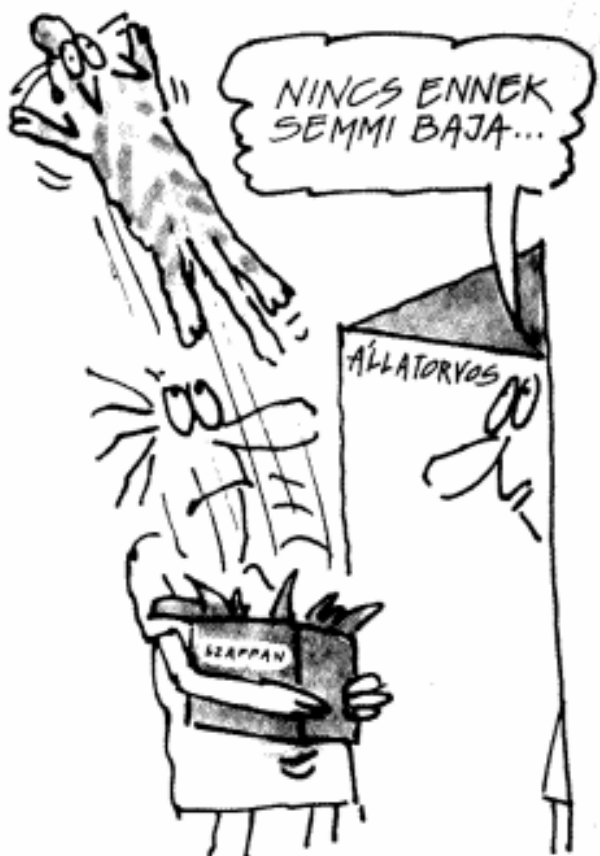
Sem nem szerepelnek karácsonyi üdvözlőlapokon.

Sem nem hajkurásznak semmi olyat, amire csengőt kötöttek.

Az Igazi Macskák nem hordanak gallért. Viszont gyakran viselnek babaruhát meg a képükön a szőrmébe csomagolt agyalágyultság kifejezését, miközben elvégzik környezetük teljes radarfelderítését, s azután megteszik azt a különlegesnek mondható ugrást, amelynek eredményeképp kiszöknek a főkötőből, a ruhából, a kötényből és a babakocsiból – mindezt egyetlen mozdulattal.

Az Igazi Macskák nem egyszerűen beképzelték. Nem is csak szimplán idegbajosak. Mindkettő egyszerre érvényes rájuk, akárcsak az igazi emberekre. Az Igazi Macskák halfarkat esznek. És szárnyasaprólékot. És még bármi egyebet, ami az asztalon maradt, ha úgy vélik, hogy büntetlenül megúszhatják. Az Igazi Macskák képesek meghallani a hűtőszekrény ajtajának nyílását akár két szobával arrébb is.

Némi vita folyik róla, de a KIM keményvonalas képviselői váltig állítják, hogy az Igazi Macskák nem vonulnak macskamegőrzőbe, amikor gazdájuk nyaralni utazik, hanem a tálkák és a szomszédok megfelelő elrendezése révén táplálkoznak. Felbukkan az a vélekedés is, hogy az Igazi Macskák nem császkálnak a csinos vesszőfonatú előre gyártott MACSKA-kunyhókban amelyekben a bejárattól balra jópofa kis bárpultok állnak. Hát nézzék. Az eretnokség meg a vitázás természetesen a demokrácia életeleme, de *most* szeretném figyelmeztetni *néhány*, úgymond *lelkesebb* tagtársunkat a Kampányunknak okozott mérhetetlen károokra amelyekkel a Bolhanyakörv-Vita (1985), a Tulajdonosok Macskapiszok-Lázadása (1986) járt, nem beszélve arról az esetről amelyet meglehetősen kecstelenül úgy emlegettek mint Nagy Edény Rajta Neveddel Hangadók Mozgalma (1987). Mint már akkoriban rámutattam, az *ideális* Igazi Macska a maga eledelét olyan kivénhedt tálkából eszi amelynek szélére még odaragadtak és rászáradtak a korábbi táplálkozás maradványai, vagy – és ez a jellemzőbb – a tálból kirántva az egészet, csak úgy a padlóról, azaz: **az Igazi Macska az, ami te vagy, nem pedig az, amit csinálnak belőled.** Akadnak egyesek közöttünk, akik

sokkalta boldogabbak, ha macskájukat valami reggeliféleség nevével felcímkézett papundeklidobozban hurcolják körbe, de az Igazi Macskákban születésüktől bennük van, hogy utálják a fehérkabátosokat, rögtön tisztában vannak vele, ha állatorvos van kilátásban, és még a legerősebb kartondobozból is úgy robbannak ki, mint egy interkontinentális ballisztikus rakéta. Ez rendszerint sűrű közlekedésben vagy zsúfolt várószobában esik meg.

Annak dacára, hogy a fent említett Nagy Edény Rajta Neveddel Hangadók Mozgalma kellemetlen érzéseket keltett, világossá kell tennünk, hogy az Igazi Macskák *igenis esznek* olyan tálkából, amelynek CICUS van írva az oldalára. Akkor is ennének belőle, ha ARZÉN feliratot viselne. Ugyanis *bármiből* esznek.

Az Igazi macskák mindenfélét fogdosnak.

Az Igazi macskák szinte *mindent* megesznek, amit elkapnak. Az Igazi Macska célja az, hogy békésen végigélje az életét, a lehető legcsekélyebb emberi beavatkozás mellett. Voltaképpen ugyanúgy viselkedik, ahogy az igazi emberek.

Leher engem is törzskönyvezni? Lehet belőlem is Igazi Macska?

Nem lehet. 'Te ugyanis ember vagy.

Na és az én macskám lehet?

Az más. Ez már fogasabb kérdés. Ha logikusan nézzük, csupán az, hogy tudod dédatyád nevét, még nem kellene hogy akadályá legyen egy teljes, gazdag életnek. A Kampány egyre erősebben *elkötelezett* tagjai azonban úgy vélik, hogy a dolog egy Igazi Macskát némi bizonytalanságba taszítana saját létezését illetően, nem beszélve a szüleiéről.

Úgy tartjuk, hogy ez szélsőséges nézet. Az igaz, hogy közülünk sokan úgy érzik, a kvintesszenciális Igazi Macska úgy néz ki, mint egy súlyos húsdaráló-baleset túlélője, de amennyiben valaki egy macska Igazságát csak csupán és *kizárólagosan* a külalakból és a szőrszínből kívánja megállapítani, látnia kell, hogy amin munkálkodik, annak célja a Fajtisztaság elérése ("És idén a legkiválóbb bajnok Micu, »Azarohadtszürke-vacakaszsomszédbólanyavalyásmármegint« ami Bedwellty értelmezésében annyit tesz: »Mi csak cicának hívjuk«").

A lényeg az, hogy a macskák különböznek a kutyáktól. Bizonyos számú tenyésztési kísérletre volt szükség ahhoz, hogy a kutyákat a nyers, szívós eredeti törzsből a ma látható meghatározhatatlan keverékű, bűdös, vicsorgó, nyáladzó degeneráltakká idomítsák.*

* Kiadós és heves vita után a Bizottság világosan rá kíván mutatni arra, hogy eme állításba *nem* szabad belefoglalni a 150-es intelligenciahányadosú kis fehér terriereket, valamint a hűséges vén korszakokat, amelyek ugyan bűdösek, ám nyilvánvalóan szeretjük őket, emellett a hatalmas, loboncos, asztmásan lihegő bernáthegyiket, amelyek több proteint fogyasztanak egy nap, mint egyes emberi lények egy egész év alatt,** viszont minden szavunkat megértik, és olyanok, mint a családtagok.

** A Bizottság a rá nehezedő óriási nyomás ellenére sikertelenül próbálta visszavontatni ezt a kijelentést, úgyhogy a következő helyesbitést kérte: „korukhoz képest egészséges étvágyú kutyák”. Ez szerintem arra a módra utal, ahogy a hatalmas állkapocs lecsap, mint egy buldózer*** és a mosdótál nagyságú edényt végiglökdösi a konyhán.

*** A Bizottság mondhat, amit akar, de az elnök – aki teljes töredelmességgel elismeri, sohasem volt abban az örömben és élvezetben része, hogy kutyatulajdonos legyen, nem is kíván soha az lenni, és fenntartás nélkül elfogadja, hogy akadnak házak, ahol a kutyák és macskák otthonos harmóniában élnek – látta enni a fent említett egyedet.

Ahogy átalakultak (bármivé, amiről az adott kor társadalma úgy vélte, hogy arra elengedhetetlenül szüksége van, úgymint például önmeghajtású talajtúró masinákká vagy gallérdíszekké), az alapvető kutyaság fokozatosan felhígult.

Igazi kutyád tehát több mint valószínűleg korcs, ámbar ez a szó manapság talán illetlen, minthogy minden macska – nos, hát, macska. Többé-kevésbé egyforma méretű, változatos színű, némelyik kövér, némelyik sovány, de akkor is felismerhetően macska. Mivel egyes dolgok megfogásán és az alváson kívül semmiféle egyéb tevékenységre nem mutatott hajlandóságot, soha senki sem fáradozott azon, hogy bármi másra noszogassa. De azért érdemes eltöprengeni, mi lehetett volna belőle, ha a történelem másképp alakul (lásd: “Elszalasztott macskáink”). A macskák voltaképpen kizárólag csak az általános macskaság elérése céljából szaporodtak. Minden macska potenciálisan Igazi. Ez is egy életcél...

Akkor hát mi az Igazi Macskáért folytatott Kampány kifogása a kutyákkal szemben?

Semmi.

Ó, ó, na ne!

Nézd, vannak tökéletesen rendes, megfelelően idomított, jó magaviseletű kutyák, amelyek nem ugatnak, mint egy szakadt barázdájú lemez, sem nem piszkítanak a járda közepére, nem szaglásszák az ágyékkodát, nem viselkednek merő elbizakodottságból mindenki kedvenceként, és nem nyüszítenek, lopnak és hasoncsúsznak folyton-folyvást, még hozzá oly módon, amitől egy 14. századi hivatásos orvosjelölt elszégyellné magát. Ezt elismerjük.

Helyes.

No persze akadnak megbocsátó közlekedési rendőrök, aranyzívű rosszlányok és olyan ügyvédek, akik nem mennek szabadságra bonyodalmas házvásárlásod kellős közepén. Csak éppen nem találsz ilyeneket mindennap.

Fogjunk hozzá

Kaptunk egy macskát, mivelhogy nem nagyon kedveltük az efféle állatot.

A kertünk vitatott terület volt öt környékbeli macska között, mi pedig úgy hallottuk, hogy a legjobb módszer a macskák kerttől való távol tartására az, ha van egy sajátunk.

Egy villámsugárnyi racionális gondolkodás rávilágít az okfejtés gyenge mivoltára. Természetesen, ha az ember már rászánta magát a macskatartásra, az ésszerű gondolkodásnak ott már nincs helye. Sohasem találkoztunk olyasvalakivel, aki egy napon felébredvén így gondolkodott: "Ma reggel elmegyek bevásárolni, veszek némi kelbimbót, egy olyan kék holmit a vécébe, egy tekercs sütőfóliát – és, ja persze, kellene egy macska is."

A macskák képesek úgy viselkedni, mintha mindig ott lettek volna, még ha csak éppen megérkeztek is. Saját magánidejükben közlekednek. Úgy tesznek, mintha az emberi világ csak egyike lenne azoknak, ahol épp megálltak, útban valahová, ami esetleg ennél sokkal érdekesebbnek ígérkezik.

És ha a dolgot közelebbről megvizsgáljuk, valóban, mit is tudunk róluk egyáltalán? Honnan érkeztek? Jó, jó, sokan azt mondják: törzsfajlás, ez az ésszerű magyarázat. Miért? Nézzük a kutyákat. A kutyák a farkastól származnak. Csak rájuk kell nézni. Egyes kutyák elzászi dogok, ami nem más, mint galléros farkas, csak a megfelelő pillanatra vár, hogy újra farkas legyen. Aztán ott van az a sok kisebb kutya és még a náluk is mindegyre kisebbek, mígnem előttünk állnak azok az őrdögi apróságok nevükben a sok zs-vel. Visítoznak, és beleférnek egy söröskriglibe. Az a lényeg, hogy az ember *látja*, miként

megy végbe az evolúció, véges-végig, a lompos farkasoktól a kopasz, vakogó rémségekig, amelyeket azért tenyésztettek ki, hogy felmásszanak a császár ruhaujjába vagy tudomisen hová.

Tudják, ha a civilizáció hirtelen megtorpanna, ha az Alpha Centauriról érkező nagy csörömpölő micsodák buknának ki az égből és eltüntetnék az emberiséget, a kutyák csak kététkezésnyire lennének attól, hogy újra farkasok legyenek.

Vagy nézzük magunkat. A részletekben lehetséges némi eltérés, de mi – az okos, civilizált *mi*, akik mindent tudunk a jelzálogkölcsonról, a teflonbevonatú serpenyőkről és Verdiről – visszatekinthetünk genetikai vállunk felett, és megpillanthatjuk a botladozó figurákat, amint libasorban vonulnak visszafelé egészen az apró, görnyedt, szőrös mellű, homlok nélküli alakokig, akik annyi intelligenciával rendelkeztek, mint egy futballmeccs közönsége.

A macskák mások. Egyrészt ott vannak ezek a nagy, sárga bestiák, amelyek ásitozva üldögnének a forró, szavannai nap alatt, vagy elégedetten lopakodnak a dzsungelben, másrészt itt látjuk a kis apróságokat, amelyek tudják, miként kell a maximumra kapcsolt fűtőtest tetején aludni, és macskaajtót használnak. Közben nem sok van, ugye?

Egy egész faj végképp kettévált; egyik oldalon ott a 250 kilós csíkos izomköteg, amely képes lecsapni egy bivalyt, a másikon egy ötakilós dorombolás. Sehol a hiányzó láncszem, a Vértesszőlősi Macska. Na jó, van vadmacska is, csak az úgy néz ki, mint az ember átlagos házicirmosa, akit téglával jól fejbe vágtak, és ettől aztán dühbe gurult. Nos, ezzel szembe kell néznünk. A macskák egyszer csak feltűntek. Az egyik percben még semmi, a következőben az egyiptomiak már imádják, mumifikálják, síremlékeket

állítanak nekik. Nem vacakolnak az ásóval a kert hátsó, a mi fáraóinknak fenntartott szomorú sarkában a szerszámoskamra mögött, ha egyszer már ott áll megilletődve húszezer ember és egy rakomány fatörzs görgő – mindkettő sokba kerül.

Az Igazi Macskáért folytatott Kampány tudományos szakértői úgy vélik, hogy a Schrödinger kísérletek (*megfigyelés*) eredményeképpen annak a kérdése, hogy a macskák honnan és hogyan bukkantak fel, ma már teljesen jelentőségét veszítette, minthogy akadnak macskák, amelyek minden nehézség nélkül utaznak az időben és térben, ezért tehát bizonyosak lehetünk, hogy az egyetlen téridő, amelyből a macskák érkeznek, az a *most*.

Hogyan szerezzünk macskát?

1. Hirdetés a postán

Öt imádnivaló apró cirmos, éppen a Mamától való elválasztási időben, szerető otthont keres, kérem telefonáljon...

Igen. Kérem, *kérem* telefonáljon, mert már mind megnőttek, és folyton marják egymást, és a hímek kezdenek kifinomult érdeklődéssel viseltetni a Mama iránt. Ne csapjuk be magunkat, azt hívén, hogy most elő kell keresnünk a bizonyítványt a rendszeres templomba járásról és a józan életmódról, a szerető otthon ez esetben bárkire vonatkozik, aki nem olyan furgonban jelenik meg, amelynek oldalán ott virít: **J. Torquemada és Fiai. Szőrmekereskedők.**

Ha válaszolunk a hirdetésre, kiderül, hogy épp még maradt egy macskakölyök.

Mindig egy kölyök marad mep. Az ember egy életet eltölthet azzal, vajon mi is történhetett a korábbi négy vásárló lelkivilágával, ezt már miért nem vitték el. Később rájövünk.

No de azért a postán kirakott hirdetések alkalmasak az első alapmacska beszerzésére.

2. Hirdetés flancos macskamagazinokban

Nemigen tér el az 1.-től, csak az “imádnivaló” szót esetleg nem használják, és a “keres” – hát ez a szó már nem forgalmazható. Azaz a hirdetés aligha szól a normál keresettel rendelkező vásárlóknak.

Az ily módon szerzett macskák gyakran igencsak jók külalakjuk tekintetében, de ha csak ezt akarjuk egy macskától, megoldhatjuk a kérdést egyszerű festékkaparóval a legközelebbi városba vezető autópályán.

A törzskönyvezett macskák sokat beszélnek – a macskatulajdonos halkan nyávog –, és hajlamosak a függönyök leszakítására. Minthogy ilyen magasan születettek, egyesek közülük szellemileg labilisak. A barátomnak volt egy Főgonosz-Macskája (*megfigyelés*), amely azt hitte magáról, hogy serpenyő. Minthogy azonban igen sokba került és előkelőbb származású volt, mint Viktória királynő, stílusosan hitte magáról, hogy serpenyő.

3. Háztól vásárlás vidéken

Igen tiszteletreméltó módja a macskához való hozzájutásnak. A macska rendszerint már az első évben felbukkan, önelégült pofával, mintha csak azt sugallná: mi a poklot keresel te itt? Nem tartozik az előző gazdához, egyik szomszéd sem látta soha; de tökéletesen otthon érzi magát. Miért? Nagy valószínűséggel Schrödinger-macska (*megfigyelés*).

4. Macskaotthon

További népszerű forrás – főként karácsony utáni és a nyári szabadságok idején, amikor nagy számban kerülnek piacra. Dacára annak, hogy a háttér iszonyú nyávogása miatt alig hallod a telefonban, a megviselt ifjú hölgy valószínűleg többet áldoz az átlagos

egész úton hazafelé.

postai hirdetésmacskák eladóinál arra hogy megbizonyosodjék: nem viselsz holmi nyúzókéseket a farzsebedben. Ez sokszor nem is üzlet, csak adománymacska, vagy másképp az eladó csipőből szitává lő. Felajánl többféle bolyhos szűrő kölyköt, de a számodra megfelelő egészen bizonyosan az a forrásértékű nőtény, amelyik aggodalmas pillantásokat vetve vonulgat föl s alá a ketrec hátsó falánál. Ez aztán majd meghúzza magát a kocsiban,

5. Öröklés

Az ilyen macskák a következő vagyontárgyakkal érkeznek: válogatott tálak, félig telt konzervdoboz a piacon kapható legdrágább macskaeledelből, alvókosár és vattába csomagolt apró csengő. A továbbiakban két hetet töltenek a használatlan vendégszoba ágya alatt. Próbáld csak kikaparni onnan, aztán majd te leszel vendég a kórházban, amíg a bőrdet átültetik a hátsó feledről a karodra.

A macskát az ember nem mindig elhunytaktól öröklí. Ha a korábbi gazda még él, az Igazi Macska kíséretében megérkezik a szereti, nem szereti dolgok jegyzéke is. Dobd el. Úgyis csak múltó szeszélyek gyűjteménye.

Kerüljük el a macskaöröklést, hacsak nem jön a macskával együtt egy öt számjegyű végrendelet vagy legalább az ígérete.

6. Közös tulajdon

Tudjuk-e, hol tölti idejét macskánk, ha éppen nincs otthon? Érdemes távolabbi szomszédokkal is értekezni a kérdésről, nincs-e azonos méretű és színű macskájuk. Megeshet. A magunk részéről ismertünk már olyan háztartást, ahol mindkét fél, legjobb tudomása szerint – noha külön-külön –,

ugyanazon macskát birtokolta, az pedig megosztotta idejét a két ételforrás között. Amolyan *menagerie à trois*, háromszög alakban.

A macskabeszerzés különös vonása, hogy nagyjában-egészében vagy könnyen kaphatók, vagy igen sokba kerülnek. Mint amikor egy járműboltban csak moped és Porsche kapható, de közötte semmi.

Macskatípusok

Most feledjünk el mintdeot a foltosokról vagy a perzsákról. Az Igazi Macskák fajtái a következők.

1. Falusi macskák

Kihaló tenyészet. Egykor valamennyi tisztességes istállóban volt belőlük egy virágzó, bár vérfertőző ágazat. Miákoló kölykök garmadájat pottyantották el a szénabálák között. Még ma is akad ilyen. Ha módunk van rá, érdemes szerezni belőlük. Gyakran csak lapos fejű örülteknek látszanak, többnyire azonban van magukhoz való eszük, ha nem is sok. Rendszerint nem fellelhetők olyan falusi portákon, amelyek hullámlemezről épültek, de a lényege tekintve bárhol megtalálják és kikaparják a maguk kis megélhetését.

2. Fehér mancsú fekete macskák

Ezeket valószínűleg külön tenyésztik. A legtöbb szatócsbolti macska (*megfigyelés*) fekete, a mancsuk pedig fehér. Szinte kivétel nélkül Micunak szólongatják őket.

3. Szomszédok macskái

Rendszerint szürkék és gyakran láthatók a kert frissen bevetett részében, a képükön kínlódó kifejezéssel. Az ilyeneket általában úgy hívják: „Takarodszörögtöntenyavalyás” (lásd: „Macskanevek”).

4. Randa pofájú macskák

Agyaruk van. Bandzsák. Épp elég forradás akad rajtuk, hogy megjátsszák a viharvertet meg a nagyfiút, noha füleik meglehetősen hasonlítanak többszörösen átlukasztott buszjegyekhez. Valamennyien hímneműek. A randa pofájú macskákat nem szülik, hanem csinálják, jobbára olyasförmán, hogy a csibészek megpróbálnak farkasszemet nézni egy száguldó autóval, néha meg is akarják erőszakolni, aztán az állatorvos összeszedi a darabjaikat, és ahogy lehet, megvarrja. A legtöbb randa pofájú macska fekete. Furcsa, de így igaz.

5. Cirmos macskafélék némi halk gyömbéres színezettel, de néha a megfelelő fényben megesküdné rá az ember, hogy van ott sziámi beütés is

Ez az alapvető Igazi Macska. Az ország macskanéességének gerince.

6. Gyári macskák

A falusi macskákhoz hasonlóan mostanában ballagnak be a történelembe. Valaha azért tartották őket, mert hasznos foglalatosságot üztek, míg ma gyakran miattuk támadnak feszültségek az igazgatóság és a személyzet között. Az előbbi meg akar szabadulni tőlük, mert nem férnek bele az Egyesült Művek (Művek) Kft.-ről kialakítandó képbe, az utóbbi viszont ragaszkodik hozzájuk. Rendszerint a Kisszívemnek vagy Büfétündérnek nevezett valaki csempész be számukra élelmet. Egyes gyári macskák valóságos hírnévre tesznek szert, és nyugdíjba vonulásuk alkalmával képük megjelenik a gyári lapban. A kép mindig Kisszívemet, más néven Büfétündért ábrázolja, amint egy rozzant fekete-fehér macskát tart, amely csendes, önelégült rosszindulattal mered a kamerába.

Nyugdíjba vonulásuk után Büfétündérnél vernek tanyát, de néha lebaktamak a régi céghez, s ott lógnak, amíg a dolgozó macskák szorgoskodnak; mondogatják nekik, mennyivel jobban érzik magukat manapság, hogy ezt már évekkel ezelőtt meg kellett volna tenni, ti persze, legények, nem is tudhatjátok, milyen volt az, amikor Mr. Morgan volt az igazgató, micsoda tatár egy ember volt, ha csak egy egérpiszkot meglátott, magánkívvül lett, hát bizony, akkoriban még kemény volt a munka...

...és aztán hazasétálnak, és ledőlnek szunyókálni.

7. Főgonoszok macskái

Mindig bolyhosak és fehérek, gyémántberakásos gallérral. Egyéb tulajdonságaik között találjuk azt a képességet, hogy fotogén módon ásítoznak a rájuk szegezett kamerába, valamint a tökéletes hidegvért ha olyasvalakiket látnak, akik éppen a padló csapóajtáján át zuhannak a piranhákkal teli tartályba. Valamennyien láttuk már a főgonoszok macskáit. De azért nem olyan könnyű az életük, mint ahogy elképzelnénk. Először is azok, akik a sok-sok milliós föld alatti luxusbunkereket és a rakétakilövő állomásokat tervezik, ahol is a főgonosztevők élnek, sosem terveznek be homokostálcát is. Ha mégis tennének, bizonyára tányérahákkal vennék körül, plusz zseniális és igen kellemetlen csapdákkal a homok alatt. Egy főgonosz macskája sohasem használ macskaajtót. Ez azért van, mert tisztában van vele, mi történik azokkal, akik csak úgy átjárnak az ajtókon.

A főgonoszok macskái nem Igazi Macskák. Ez nyilvánvaló bárki számára, aki hajlandó megvizsgálni a tényeket. Jövő

FŐGONOSZOK MACSKÁJA

karácsonykor, amikor a tévé megint emlékeztet arra, hogy Megváltó született a Földre, akinek neve James Bond figyeljük alaposan a képernyőt. Úgy fogjuk találni, hogy nincsenek

- a) döglött madarak a lézervezérlessé kémдарaboló asztal alatt,
- b) kaparásnyomok a szuperrakéta műszerfalán,
- c) százalmas cincogó játékok szanaszét, hogy az ember elbotolják bennük,
- d) félig telt, rothadásnak indult macskaeledelkonzervek a szemétegető berendezésben.

Valahogy nehéz elképzelni, hogy egy főgonosznak Igazi Macskája legyen (bár néhány tagunk rámutatott, hogy számos főgonosz bőrkesztyűt visel a kezén és/vagy csak fél szeme van, úgyhogy előfordulhat, létezik otthon Igazi Macskája, amelyet rendszeresen dédelgetni próbál a világ túsul ejtésének napi kemény munkája után).

8. Rajzfilmmacskák

Jobbára feketék és fehérek. És gyakorta beszédhibásak. Ha macskánk tud újságot olvasni, akkor rajzfilmmacska. Ha meg tud szerezni egy dinamitrudat pusztán csak a vászonnól kinyúlva, rajzfilmmacska.

Ha csokornyakkendőt hord, rajzfilmmacska. Ha futásnak eredve lábai először másodperceken át motollaként peregnek a levegőben, miközben ping-ping-ping hangokat ad ki, rajzfilmmacska. Amennyiben még mindig bizonytalanok vagyunk, ellenőrizzük, van-e a legközelebbi szomszédnak egy Gyilkos nevezetű bulldogja, amely szöges nyakörvvel rendelkezik és rendszerint a háza előtt szunyókálva látható. Ha van ilyen, máris tudhatjuk, miféle a macskánk.

9. Szatócsbolti macska

A gyári macska alfaja. Elméletileg bármilyen színű lehet, a valóságban azonban mindig fekete-fehér. Ennek a tenyészetnek jellegzetes vonása az alvás közbeni elterpeszkedés képessége, mintha higannyal töltött gumitömlő lenne. Fokozatosan eltűnedező fajta. Megtizedeli őket részint maguknak a szatócsboltoknak az eltűnése, részint az egészségügyi törvény, amely nem is azért született, hogy olyan állatot szolgáljon, amely élete természetes velejárójának tekinti azt, hogy a cukroszsákok halmán alszik. Valaha jártam olyan üzletben, ahol a szatócsbolti macska egyenesen a kutyakétszersűltés zsákban aludt. Az ember benyúlt egy kétszersűltért, és egy csomó szőr

került a markába. Ámbár ezt láthatóan senki sem bánta. (Mi a csoda történhetett azzal a kétszersülttel? Azok még *igazi* kutyakétszersütek voltak, nem olyan vérszegény valamik, mint amit manapság dobozolva kapni; vörösek voltak és zöldek és feketék, sokféle érdekes formában. A feketéknek faszéníze volt. Kellett nekünk modern kor. Nagyszüleink az olajlámpást és a gázlángot sóvárogták vissza, nekünk a kutyakétszersült maradt. Már a nosztalgia sem a régi.)

10. Utazó macskák

“Oszkár 2000 mérföldes prrrr-fekt utazása” – mondja a fejléc a helybéli újságban. Vagy valami hasonlót. Legalább évente egyszer. *Mindegyik helyi újságban*. Ez olyan rendszeres, mint a “Botrány a városi telkek ügyében” vagy “Vihar a szövöszék iskolai kipróbálása körül”.

A fentihez hasonló történetek úgy megsokasodtak, hogy az Igazi Macskákért folytatott Kampány kutatói... kutatni kezdtek. Eredetileg arra gyanakodtak, hogy itt egy eddig ismeretlen macskafajtáról van szó, talán a mára már csaknem teljeseti kipusztult vasúti macska egyik mellékhatásáról. Szép lenne elképzelni, hogy manapság akadhat már repülőgépmacska is. Bár talán mégsem, akármennyire szívmengető is az ötlet, ugyanis az emberben óhatatlanul felmerülhet 9000 méteres magasságban hogy a jószágnak talán van egy kedvenc alvóhelye a gépen, esetleg pont valahol a vezetékhálózatban. Vagy hogy megjelent a teherautós macska, amelyről T. S. Eliot még csak nem is álmodott. A *Felis Freuhaf*, ez a nemzetközi teremtmény, amely a világ kamionjainak vezetőfülkéiben lebzsel és Túró Rudikon húzik degeszre. Avagy további bizonyítéka lehet a Schrödinger-elméletnek lévén hogy algebrikus szempontból nem igazolható, hogy távolság létezne, s a dolgok közt látható tér csupán az anyagmátrixban manifesztálódó szabálytalan fluktuációk következménye, és nem kell komolyan venni.

A meglepő igazságot nem is gyanította senki, talán mert országunkban kevés ember járhat egynél több helyi lapot. De a Kampány tagjai által beküldött kivágások százaiból végül mindenre fény derült.

Ezek valamennyien ugyanazok a macskák. Nem ugyanaz a macskatípus. Ugyanaz a *macska*.

Kisebb, fekete-fehér cicus. Ne törődjünk a különféle nevekkal, amelyeknek egyébként is csak az emberek számára van jelentősége, bár érdekes módon az Oszkár név igenis épp elégszer felbukkan. A vaku villanásába pislogó utazó macskákról készített felvételek gondos analízise is ezt igazolja.

Oszkár a múlt évben nyilván legalább 15 000 mérföldet tett meg, legtöbbször egy autó motorházában, ahonnan csak siránkozó nyávogása riasztotta a sofőrt, hogy ideje megállni egy kávéra.

A dolgot nem tudjuk bizonyítani, hacsak a kutatók nyomon nem követik Oszkárt egy teherautónyi drága felszereléssel felfegyverkezve, de a jelenlegi meglehetősen tetszetős elmélet szerint: ami első hallásra siránkozó nyávogásnak tűnik, valójában egy sor efféle útmutatás: “itt balra, azt mondtam *balra, balra, te hülye*, na jó, most csak tovább, míg oda nem érünk az áruraktárhoz, aztán rátérhetsz az A370-es útra...”

Oszkár voltaképpen igyekszik eljutni valahova. A folyamat kissé “ahogy esik, úgy puffan” alapon megy végbe, Oszkár netán alábecsüli az ország méreteit és a benne

közlekedő járművek számát, de kitartóan viteti magát tovább. A mindenkori Igazi Macskák legnemesebb hagyományait követve kétségtelenül bármit megtesz, csak hogy ne kelljen kiszállni és gyalogolni.

Közbevetőleg: néhány közelmúltbeli lapkivágás rámutat, hogy Oszkár egy koci motorházában adott életet kicsinyeinek. Ezzel az elméleten aprócska lyuk keletkezik (amelyet persze egy elfogadható nagyságú alapítványi adomány be tudna tömni) viszont ahhoz az izgató

feltételezéshez vezet, hogy talán végül mégiscsak lesz egy új, utazó macskafajta. És minden egyede úgy nő fel, hogy azt hiszi az otthon olyasvalami, amibe csak úgy lehet bejutni, ha óránként száz kilométerrel száguldó zajos bádogtákolmányok belsejébe mászol.

Talán így kezdték a lemmingek is.

A munka folyamán az egyik kutató elragadó anekdotára bukkant Szent Erikéről, Szmürna 4. századi püspökéről, akiről sokan hitték, hogy az Igazi Macskák igaz védőszentje. Azt mondják, egyszer misemondásra menvén felbotlott egy macskában, mire felkiáltott: “Hitemre mondom, az a kívánságom, hogy ez az átkozott állat távozzon tőlem, és sose térjen vissza!”

A korabeli beszámolók szerint egy kisebb, fekete-fehér macskáról volt szó.

11. A zöldpárti, bioorganikus, földhözragadt macska

Ez a típus legalábbis a hatvanas évek óta lézeng körülöttünk. Bizonyára eszünkbe jutnak a történetek olyan macskákról, amelyek tejeskukoricával és sárgadinnyével táplálkoznak (nem vicc; az egyik helybéli állatkereskedés vegetáriánus kutyaeledelt is árul). Pedig hát ha az egész háztartás a belső kiteljesedés ösvényére lépett is, a földi macska a pokolba kívánja az egész sugárkévékkel megszentelt mentalitást, s inkább azt szeretné, ha a fridzsiderben akadna néhány vagdalt belsőséggel teli konzerv.

Vannak végus* barátaink, akik úgy vették kézbe a macskaeledel-konzervet, ahogy egy hadszíntér környékén hozzányúlunk valamihez, ami ketyeg. Nos, végül kidolgozták a vegetáriánus étrendet, esetenként némi hallal dúsítva. A macskájuk egy ifjú sziámi cica volt. Meghízott ezen a táplálékon. Na persze. Mindig kiruccant, és az organikus kecskeól környékén sündörgött, s több patkányt és egeret evett, mint gazdái meleg vacsorát, amivel

ugye nem mondtunk sokat. De nagyon megértő volt irántuk, és sohasem tudatta velük a dolgot. Időről időre láttuk átbaktatni a kerten valami szőrössel a szájában; ilyenkor az összeesküvők zavart pillantását vetette felénk, akárcsak egy metodista lelkész amikor rajtakapják a kezében a söröskorsóval.

A macskák voltaképpen természetből fogva zöldpárti állatok. Végül is:

a) Soha egyetlen macska sem használt aeroszolos dezodort. Másfélét esetleg, de nem aeroszolist. Az ózonréteg a macskák részéről tökéletes biztonságban van.

b) A macskák nem vadásznak fókákra. Megtennék, ha tudnák, mi az és hol található. Mivel azonban ez nincs így, minden oké.

c) Ugyanez áll a bálnákra is. Előfordulhat, hogy egyesek bálnahússal táplálták macskáikat, csakhogy azok erről nem tudtak. Ugyanolyan boldogan elfogadnák

a darált bálnavadászt is.

d) Antarktisz? A macskák örömmel békén hagyják.

Persze akadnak negatív vonásaik is:

a) Minden macska ragaszkodik a valódi szőrmebunda viseléséhez...

* Ha találkozunk egy végussal, nem a megfelelő közeledés a híres négyujjas V jel felmutatása, mondván közben: „Virulj, virágozzál!” Az a vulkánokra vonatkozik. A végusok olyan ványadt arcszínű embertársaink, akik nem képesek leszerelni másokat a nyakra alkalmazott gyengéd érintéssel.

Macskanevek

Mint tudjuk, minden macskának több neve van. T. S. Eliot azonban még csak a közelébe sem jutott annak, hogy valamennyit felsorolja. Egy teljesen közönséges macska valószínűleg más és más nevet kap akkor, ha:

- a) rálépünk;
- b) az egyetlen lélek, amely feltehetően segítséget nyújthat vizsgálódásainkban, amikor ki akarjuk deríteni, mi is az a titokzatos nedves folt a szőnyegen, és a szobában mitől terjeng olyan éktelen bűz;
- c) utódtól harmadfokú dédelgetésben részesül;
- d) felmászik a padlásletrán *csak mert az ott volt*, s azután az ég tudja minek, úgy dönt, hogy éppen a régi dobozok, szőnyegek, romos Barbie-házak stb. mögött kushad le, kicsalogatni reménytelen, s aztán amikor végre kivonszoljuk a nyakbőrénél fogva, barátságosan összekarmolja a karunkat, majd egy gyönyörű ugrással lezugan a nyitott csapóajtón át egyenesen a létrára, amely feldől, s az ember ott marad a tátongó lejárattal felett egy téli délután, pont amikor a család többi tagja távol van.*

Érdekes tény, hogy az Igazi Macskáknak alig 17%-a végzi be életét ugyanazzal a névvel amit először kapott. Induláskor rengeteg családi erőfeszítésbe kerül a választás („Énszerintem olyan Winifred-kinézése van...”), s azután, ahogy az évek szállnak, macskákat már csak Miákosnak vagy Patkányfészeknek hívják.

Ez elvezet bennünket a macskanévadás legjelentősebb megfontolásához: sose adjunk a macskának olyan nevet, amelyet nem kívánunk elkínzott, aggodalmas hangon

* No jó, ezt a nevet talán nem használjuk *mindennap*, de helyesebb, ha minden eshetőségre készenlétben tartunk egyet, mivel amint a jéghideg víztartályhoz támaszkodva próbáljuk elállítani a vérzést a *Bunty* képes folyóirat egyik megfizethetetlen antikvár számával, semmi szükség még arra is, hogy képzeletünket feleslegesen tornáztassuk.

végigüvöltözni odakinn, éjféltájban, miközben a lábast verjük a kanállal. Ragaszkodjunk valami rövidhez.

Ezek után elmondhatjuk, hogy az Igazi Macskák legszokványosabb nevei valójában hosszúak s ilyesfélék: **Takarodszkionnétenyavalyás, MamavalamiRÉMESvanaz-ágyalatt és Naneáldigáljottmár.** Az Igazi Macskák nem viselnek olyan neveket, mint Negyedik Vincent Mountjoy Nyújtózkodó Frufru, legalábbis nem sokáig.

A kiválasztott névnek olyannak kell lennie, hogy maximálisan hallható legyen a nyüzsgő konyha másik végében is, például amikor az elsőrendű bélszínt tartalmazó zacskó lopakodva megindul az asztal széle felé. Olyan szó kell, amely csak úgy vág. A **Zutty, Sicc** egész megfelelő. Az egyiptomiaknak volt egy macskafejű istennőjük, akinek neve Baszt volt. Most már tudjuk miért.

Betegségek

Az Igazi Macskák ugyanazokban a betegségekben szenvedhetnek, mint amelyeket Nem-Igazi Macskák is megkapnak, bár az Igazi Macskák többé-kevésbé kicsattanó egészségnek örvendenek, nem számítva persze az időnkénti gyomorpanaszokat, ami másokkal is megesik.

Van azonban több, kifejezetten Igazi Macska-nyavalya:

Türelmetlen lábak

Ez aztán furcsa. Volt egy macskánk, amely nagyon szenvedett. Az állatorvos nem talált magyarázatot. A macska tudott fára mászni, de létrára is meg bármire; fürge volt, ahogy illett, csak amikor gyorsan akart szaladni, jött a baj: addig rendben ment a dolog, amíg a *hátsó lábai meg nem próbálták lehagyni.* Olyan zavarba jött a látványtól, amint a saját hátsó lába és vége elfut mellette a sövény mentén, hogy megállt, és szégyenében tisztogatni kezdte a mancsait. Ha a nagy rohanásban végképp elfeledkezett magáról, a feje általában nem a megfelelő irányba nézett.

Légypapír

Beismerem, ez nem általános. Viszont a legreménytelenebb macskabetegség, amellyel valaha is találkoztunk. Nos – mondtuk bölcsen –, legyünk környezetvédők, jusson csak eszünkbe az ózonréteg, semmi közünk a légyirtó permethex, bármi történt is a jó öreg légypapírral. Végül találtunk is néhányat - ezalatt a boltosok örültek néztek bennünket ("ez a fickó itt légypapírt akar, nosza, mosolyogni, gyors jelzés a segédnek, hívni a rendőrséget, ez nemsokára már krinolinszoknyába való karikákat akar meg egy fél kiló

karbidkristályt”). Hazavittük, felakasztottuk a nyitott ablakba, a kék hasú döglegyek hamarosan úgy ragadtak, mint apró, dühödt bogyók, hurrá, a papír lengedezett a szellőben, Igazi Macska *ugrott...*

Az Igazi Macska ilyenkor pörgő, szőrös propellerré változik. Papír szakad, macska kiesik az ablakon. Erőtéljes üldözési jelenet a kerten át, ahogy igyekszik megszabadulni a háta mögött vonszolódó, tekercsbe ugró papírtól, végre kidől a távoli bozótban, mivel már csak egy lábát képes mozdítani.

Pánik az egész vonalon: honnan származik a skatulya légypapír? Már a nyolcvanas éveket írjuk, a papírt bizonyára bevonták polydibitrytriklóretilén-345-tel, tejóisten, a macska most, beleiben iszonyattal, mozdulatlanul fekszik egy konyhai törölruhába csavarva. Töltsünk meg egy nagy lavórt meleg vízzel, dobjuk bele a macskát, lötyköljük jól körbe-körbe, a macska nem tiltakozik, tejó ég, talán a polydibitrytriklóretilén-345 már szivárog befelé a pórusokon és hajszálereken. Cseréljük ki a vizet, öblítsünk újra, a macskát hamar dörzsöljük le legjobb frottírtörülközőnkkel, és rakjuk ki napozni az ösvényre.

A macska enyhén mocskos pillantással felnéz, sarkon fordul, és lassan elballag a kertbe, darabonként emelgetve mancsait, és lerázva valamennyit akárcsak Charlie Chaplin.

Mindezek után azért kissé megalázó csalódás amikor meglegljük a légypapír dobozát a szemetes vödör alján, és rá kell jönnünk, hogy egyáltalán nem az a bonyolult kémiai csapda, amitől rettegtünk, hanem csak egy igazán környezetvédő, egyszerű ragasztópapír.

Szelíd üldögélés, csuklással (néha böffentéssel is)

Ezt mindig is az egérvadászat számlájára írtuk.

Fűrágás

Sosem voltam benne biztos, hogy ez a betegség tünete. Talán a “Macskajátékok” címszó alá kellett volna sorolni. (“Hahó engem most figyelnek, együnk egy kis fűvet, attól majd megijednek, és egy jó félórát azzal töltenek, hogy felforgassák a házat a macskakönyv után...”)

Teherautók

Végzetes lehet. De nem mindig. Ismertünk egy macskát, amely a motorizált járműveket egyfajta kerekesegeként tekintette, és folyton kiugrált utánuk. Már annyi volt rajta a heg, hogy a szőre kinőtt a szélrózsa minden irányába, mint az egresbokr tuskéi. Forradások voltak még a forradásain is. Mégis megérte az érett öregkort, mialatt terrorizálta a többi macskát az egy jó szemével, és még álmában is kiszökdelt a teherautók után. Talán olyat keresett, amelyik cincog.

Bármilyen egészséges a macska, elérkezik az idő amikor be kell adni neki egy tablettát. Ó, hogy bólogatunk és milyen öntudatos macskatulajdonosoknak igyekszünk látszani, valósággal tiszteletre méltóknak, amikor az állatorvos átnyújtja a kis csomagot (egy szürkét minden ötödik napon, aztán tíz nap elteltével egy barnát, vagy talán

fordítva?). Egykor mind ártatlanok voltunk, s úgy véltük, a macskaeledelnek úgyis olyan szaga van, mintha most szedték volna elő a kacsaszartató iszapjából. Az Igazi Macskák bizonyára nem veszik észre, ha azokat az átkozott pirulákat kicsit megtörjük és belekeverjük...

Persze, ahogy bölcsőbbekké válunk, megtanuljuk, hogy az átlagos Igazi Macskának olyan ízlelőbimbói vannak, amelyektől a legbonyolultabb számítógép-vezérlésű ízlelőberendezések is úgy lesápadnak, mint az ember a megfázástól. Egy mérföldről észreveszik az idegen molekulát (megpróbáltuk a gyanús eledelt megfelelni és a konzervből kipótolni; ezt azután addig folytattuk, amíg az egész olyan nem lett, mint a hírneves francia kémiai kísérlet a csodavízzel, satöbbi, szóval biztosan nem maradt, nem maradhatott a tablettából az ételben, az Igazi Macska mégis tisztában volt vele).

A következő realista fázis ("végül is tisztán mértani szempontból a macska csupán egy tömlő, a tetején csapóajtóval").

Egyik kezünkbe fogjuk a tablettát, a másikba a macskát...

Izé...

Egyik kezünkbe fogjuk a tablettát, a másikba egy nagy konyhai törlőruhát, amelynek egyik végéből dühödt macskafej bámul ki. A harmadik kezünkkel szétfeszítjük a kis állkapcsot, behelyezzük a tablettát, becsukjuk az állkapcsot, és negyedik kezünkkel addig cirógatjuk az állat torkát, amíg némi nyelési zaj arra nem utal, hogy a tablettát lement.

Ezt csak szereménk.

Nem ment le. Csak éppen mellécsúszott. Az Igazi Macskáknak van erre a célra egy titkos pofazacskójuk. Egy Igazi Macska beveszi a tablettát, megeszi az ebédjét,

aztán az enyhén nedves tablettát afféle zaj kíséretében köpi ki, amiről egy képregény újságban tán azt írják ki: *pfujj, hü, hü!*

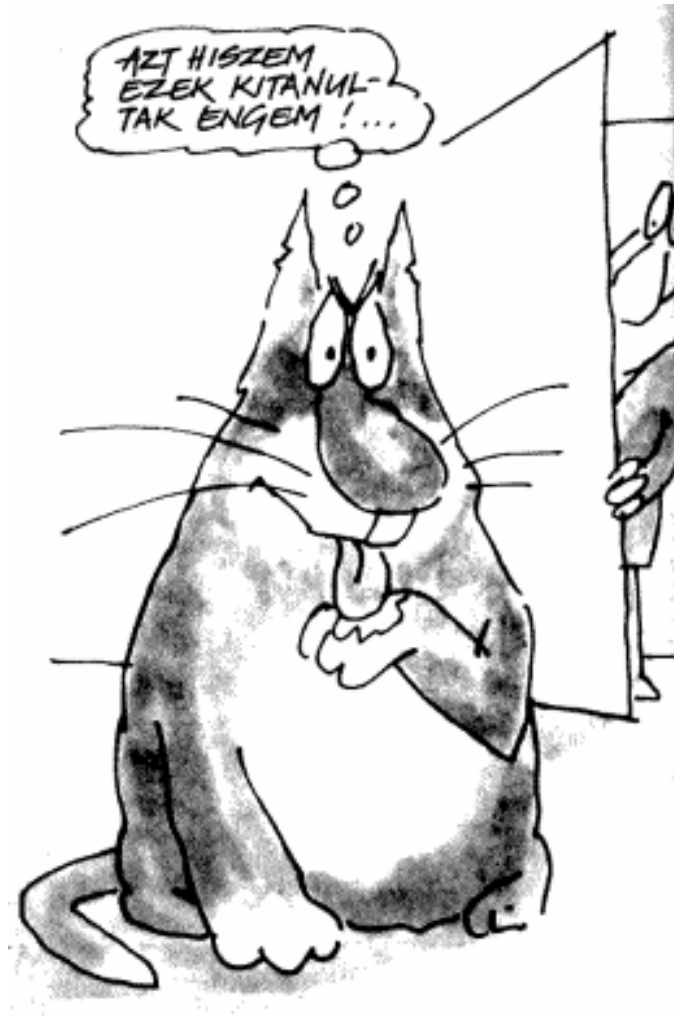
Mindenképpen érdemes elkerülni a harmadik fázist, amely lényegében dinamikus küzdelemben összefonódó embert, vadállatot és orvosságot ábrázol, és leírás helyett inkább szoborként kellene megformálni (mint Rodin "Férfi tablettát ad be macskának" c. alkotását).

A negyedik lépcső már rajtunk múlik. Ekkorra a macska rendszerint akkora megújult vitalitást fejt ki, hogy a kezelés máris sikeresnek mondható. Ha egy kis vízzel feloldjuk a porrá tört

tablettát, és kanalanként adjuk be, igyekezetünket néha siker koronázza. Egy Igazi Macskát birtokló sorstársam mondja, hogy a nyomorult holmi porrá zúzása – a tablettáé, nem a macskáé, bár a negyedik stádiumban az ember már szívesen foglalkozik bármilyen megoldással – és némi vajjal keverése után tűzbiztos megoldás, ha az egészet rákenjük az állat mancsára, minthogy a macskának ősi ösztöne, hogy tisztára nyalja magát. Mikor részletesebben faggatóztam, kiderült, hogy ezt még valójában nem próbálta ki, hanem

teoretikus művekből vezette le (mérnök az istenadta, ez mindent megmagyaráz). Nézetünk szerint egy állatnak, amely inkább éhen hal vagy megfullad, mintsem hogy bevegje az orvosságot, egy piszkos mancs már nem okoz gondot.

A macska táplálása

A macskák táplálása évszázadokon át olyan képtelenségnek hangzott, mint a kör négyesítés. Ami azt illeti, így volt ez a csirkékkel is. Csak lézengtek erre-arra s az élelmüket maguk szerezték be; azért tartották őket, hogy irtsák a kártevőket és nagyjából tartsák tisztán a környéket. A kutyákat táplálták, a macskáknak a hulladék jutott. Ha szerencsénk volt.

Tudjuk mind, hogy van ez manapság.

Az Igazi Macskák élelmezése ugyanolyan rendíthetetlen rendet követel, mint az évszakok egymásutánja.

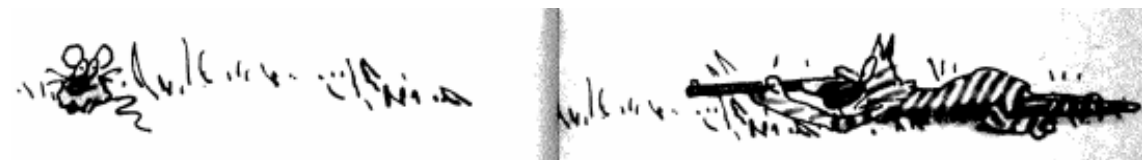
1. Az Igazi Macska felhúzza az orrát az aranycímkes konzerveledelre, amit a tévében az a nő ajánlgat.

2. Éppen ezért valami piacmelléki, házi keverésű tápot vásárolunk, amelynek tartalmát igazából nem szeretnénk megismerni (végtére is, ha figyelembe vesszük, mi mindent lehet belerakni egy hamburgerbe vagy a kolbászfélékbe... nem, valóban jobb ha nem akarunk tudni róla). A macska felfalja, a tányért pedig padlóhosszat keresztülnyalja a konyhán.

3. Megkönnyebbülésünkben a következő piacnapon veszünk egy tucat dobozzal a lendületes táplálékból.

4. A macska egy étkezés után felhúzza az orrát. Pedig tudjuk, hogy ez a macska megeszi a szitakötőket és a békákat is.

Miután egy időn át megfigyeltem, mi az, amit a macskák *megesznek*, biztonsággal állíthatom, hogy bármelyik vállalkozó kedvű gyáros meggazdagszik, ha marhaszeletből, félig felolvadt fagyasztott pulykából, fűből, legyekből, asztal alatti morzsákból, békákból és egerekből összeállított macskacsemegét dob piacra. Legalábbis egy étkezés erejéig beválik.

A másik lehetőség persze a vadászat. Az elmélet szerint a jól táplált macska ügyesebb a vadászatban, mint az éhes. Az érvelés: egy dundi, tele hasú macska szívesebben ül hosszú, méla lesben olyansmiért – szitakötő, béka, rigó etc. –, aminek elkapásához ravaszság és türelem szükségeltetik, míg egy éhes csak föl s alá rohangál, hogy holmi közönséges patkányokkal és egerekkel töltekezzék meg. Nem tudjuk, kik terjesztették először ezt a nézetet, de fele-fele esélye van annak, hogy esetleg szőrmebundát és szálkás bajuszt viseltek.

Az Igazi Macskák nem az élelemért vadásznak, hanem mivel szeretnek bennünket. És mivel szeretnek bennünket, megértik, hogy valami miatt elfelejtettük a házunkat felszerelni mindama kis személyes apróságokkal, amelyek othonná varázsolják, tehát megteszik a tőlük telhetőt, hogy pótolják a mulasztást. A fej nélküli cickányok mindig népszerűek. Az extra színfolt előteremtéséhez a miniatűr belsőségkollekciók verhetetlenek. A legjobb hatás elérése érdekében az ilyesmit valahol úgy kell elhagyni, hogy ne lehessen pár napig megtalálni, addigra ugyanis esély nyílik arra, hogy kifejlessze saját, önálló életre kelt egyéniségét.

Voltak barátaink egy magányos vidéki házban, akiknek egyetlen macskájuk volt, nagy, kövér, randa pofájú alak, amely soha egy mancsát sem mozdította volna a vadászatért, holott a birtokot minden oldalról patkányhordák ostromolták. Így aztán beszereztek egy másikat, egy simulékony, fiatal, fehér nőtényt, amely céltudatosan masírozott ki mindennap a hosszúra nőtt fübe. Különös módon azonban mindig üres manccsal tért vissza. Még furcsább: a hatalmas gazdamacska vadászni kezdett, és naponta

hozott haza valamit a fogai között, ami kőpadra vont mosógatórongyra emlékeztetett, máskor reggel ott trónolt büszkén az ajtó küszöbén, egy miniatűr rágszáló társaságában. Aha, gondolták, a versengés serkentő hatású, végre nekilátott a munkának.

Később rájöttek arra, amit bármelyik Igazi Macska tulajdonosa rég gyanított volna, hogy ti. útját állta a nőténynek, ahogy az a ház felé közeledett, addig meredt rá, amíg az el nem ejtette a zsákmányt, azt aztán felszedte, és már ő hurcolta tovább. Azaz, a végrehajtást tekintve olyan macska volt, aki másokkal íratja meg a könyvét.

Az Igazi Macska idomítása és fegyelmezése

Nos, ez mindig is trükkös dolog az Igazi Macskák tulajdonosai számára, akik jobbára abba a típusba tartoznak, amelyiknek nem áll jól a kaszárnyaudvari ordítózás vagy a legendás, hengerré csavart újságpapír (ha mégis, bizonyosan azok közül kerülnek ki, akiknek hatalmas, pedigrés győztes kutyájuk is van, amely azt csinálhatja, amit éppen úri kedve diktál, és csak szélesen vigyorog a harmatos próbálkozásokon, hogy: "Princ! NE! Azt mondtam, NE! **RAKD LE! De ebben a pillanatban! PRINC! NE!**" stb.).

A dolog lényege végső soron a Bent és Kint közötti különbség (vö. "Higiénia"). A legtöbb Igazi Macska az elgondolást egészen gyorsan megérti: Hiszen a legtöbb Igazi Macska elég értelmes ahhoz, hogy rájöjjön: egy száraz doboz a konyha sarkában jobb vásár, mint a virágágyás, amikor éppen egyenest Szibériából süvölt a szél. Az anyjuk nyilvánvalóan oktatta őket, de bármennyi figyelmet fordított is az ügyre, az már nem

hatolt elég mélyre, hogy pontosan miként is kell a dolgot csinálni, attól eltekintve, hogy kitartóan noszagatta ide-oda az apróságokat, mint egy némiképp idegbajos kölyöksakkjátékban. A kölykök talán még valami titokzatos-titkos macskaiskolába is járnak, ahol táblázatokot mutogatnak nekik. (Csodálatra méltó, milyen öntudatos és intelligens macskákká válnak, ha anyjuk neveli őket. Minket is anyáink neveltek évezredek óta, csak ránk kell nézni. Ha Romulust és Remust macska nevelte volna fel, nem pedig farkas, Róma napjainkban más hely lenne. *)

Mindezen túl a macskát nem tudjuk megtanítani semmire. Az égvilágon semmire. Lehet, hogy azt hisszük, igen, de ez csak azt mutatja, hogy félreértjük, miről is van szó. Mi úgy gondoljuk, a macska az, amelyik pontban tíz órakor feltűnik a hátsó bejáratnál a vacsoráért. A macska szemszögéből nézve egy két lábon járó hólyag be van idomítva arra, hogy minden este elővegyen egy konzervet a hűtőből.

A fegyelem – már ha az ember egyszer átesett mindenféle hagyományos óvodás és iskolás esztendőn és tapasztalatokon – azt jelenti: “Ha nem csinálsz, amit akarok, megverlek.” Persze itt az a probléma, hogy a macskát nem könnyű megütni. Egy kutya mindig kezelhető a hengerré göngyölt újsággal, s ennek során aztán beleveselkedhet a sajnálkozó talpnyalás-nyüszítés-sóhajtozás rutinjába – egy emberi színészt már rég lefűtöltek volna a színpadról. Egy macskát megütni olyan, mint egy gombostűvel teli prêmes kesztyűt püfölni, és egyébként is az égadta világon semmi értelme. Egy rokonom, aki hadd maradjon névtelen, amíg az Állatkínzást Korlátozó Törvény életben van, mindig úgy vélte, hogy egy macska figyelmének már csak a pusztá felkeltéséhez is egy kertszélességben elhajított féltégla szükséges. **

És meglehet, hogy nem tűnik hízelgésnek, de jöhetnek esetek, amikor még egy Igazi Macska gazdája is úgy érzi, akcióba kell lépnie. Néhány javaslat:

A nagy ballisztikus földgöröngy

...ami az első kézügybe helyezendő dolog ásás közben, *** amikor a szemünk sarkából mepillantjuk a vétkes, görnyedő alakot, amint a káposzta és a zöldborsó között guggol. **** Az NBFG a kertvédelem gumilövedéke, amelyet úgy terveztek hogy büntessen, de halált ne okozzon. Bevált módszer, ha a lövedék a bűnözőtől pontosan fél méterre ér földet; az

* Hogy azzal kezdjük, jobb vécéi lennének.

** Ha Assisi Szent Ferenc büszke lett volna a brokkolijára, és látja, hogy az utolsó kis palánta is elsárgul Azafajtalan szomszédmacska ministrálisi tevékenysége következtében – ugyanígy cselekedett volna.

*** A kerti kapa mellett, de ez a könyv nem arról szól.

**** Avagy esetleg a karfiolok és a póréhagymák között.

eredmény rövid, csípős srapnelzuhany, emiatt egy hatvancentis függőleges helyből ugrás következik, valamint akut emésztési rendellenességek a nap további részében.

A baj azonban az, hogy a macska hamarosan kiókumulálja, hogy tipikus “Igazi

Macska”-tulajdonosok vagyunk, azaz lágyszívűek, és rájön, ha úgy tesz, mintha bevinné a blöfföt, az ember vérengző hajlama elolvad, s legfeljebb zsembelődve elszalad az ENSZ-hez panaszkodni. A négy macska, amely kertünket minden esztendőben zöldségek nyomortanyájává változtatja, már rég realizálta a dolgot, és higgadtan üldögél a süvöltő

göröngyök között, láthatóan így morfondírozva: “Mi a fenének ugrál itt föl s alá ez a vicces ember? És miért céloz olyan gyengén?”

Mély verem, alján kihegyezett karókkal

Senki se gondolja, hogy ez a módszer még nem került szóba.

Halastóba lökés

Éppen csak néhanapján akad öröm is az életben, mint amikor az a sunyi elzászi dög a felvégről úgy döntött, hogy az “Igazi Macska”-tulajdonos kocsí feljárójának kellős közepén fog hozzá dolga elvégzéséhez, mit tesz Isten, pont amikor az Igazi Macska gazdája befordult a ház sarkánál egy hagymával a markában.

Bár még ennél is jobb volt, amikor az Igazi Macska gazdája felébredt a gyepen végrehajtott délutáni szunyókálásából, s megpillantotta a helybéli Örült Macskák Vérszomjas Gyülekezetének jelenlegi vikáriusát az aranyhalas medence szegélyén egyensúlyozni, amint figyelmesen bámulja a medence lakóinak maradványát (amit még nem tudott kihalászni). Igazi Macskák tulajdonosai hamar megtanulják, hogy fekvő helyzetből tulajdonképpen egészen hatalmas ugrást is végre lehet hajtani. Az élet azonban különös dolog. A macskák képesek a vizen járni. Esküszöm – illetve az Igazi Macska gazdája esküszik –, hogy ez az ÖMVGY-elöljáró kiugrott a víz színéről. Vajon hol volt az Igazi Macska – amelyet, ha még emlékszünk, épp ezért szereztünk be, hogy az idegeneket távol tartsa a kertetől –, amikor ez történt? Aludt a konyhaszéken, mint mindig. Mellesleg annyira bántott, amikor kirúgtam, hogy később kapott egy külön szardíniavacsorát.

A büntetés nincs hatással az Igazi Macskákra. Ez azért van, mert az Igazi Macskák nem kapcsolják össze a büntetést a vétkekkel. Számukra a kiabálás, az alacsonyan szálló papucsok a hangosan, türelmesen előadott magyarázat mind a felfújott emberi hólyagok általános furcsaságainak megnyilvánulásai. A túléléshez csak annyi kell, hogy meghúzod magad icipicit, és nagy szemekkel nézel – máris folytatódhat az élet.

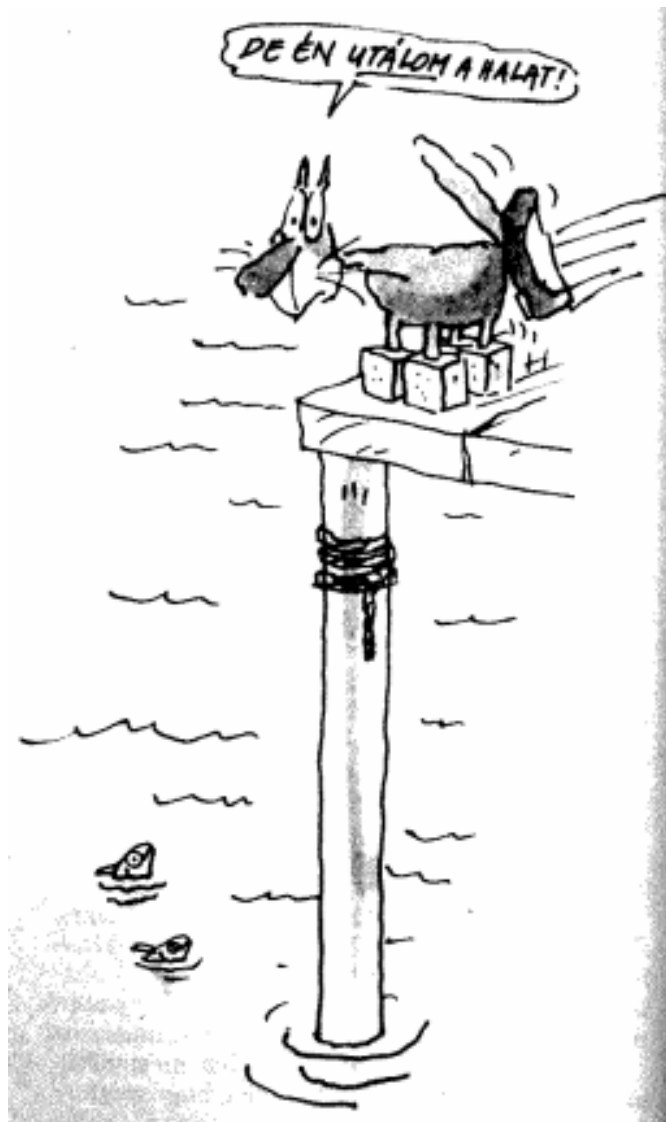
Lélektani hadviselés

Ezzel az erővel kihívhatsz egy százlábút fenékbe rúgási versenyre. Mindig azzal kezdjük, hogy nem is törődünk az állattal, a végén meg eltúlzott kedvességgel dédelgetjük, mivel látszik rajta, hogy szenved valamitől.

A maffia felbérelése

Csak a legrosszabb esetben. Amúgy is nehézségekkel jár, mert:

1. Nincsenek benne a telefonkönyvben.
2. Drága. Négy kis betoncsizma még mindig kétszer annyiba kerül, mint két nagy; némiképp hasonlít a gyermekcipők árára
3. Lehetetlennek tűnik rászabadítani őket a macska kosarára. Nem üzlet.

Macskajátékok

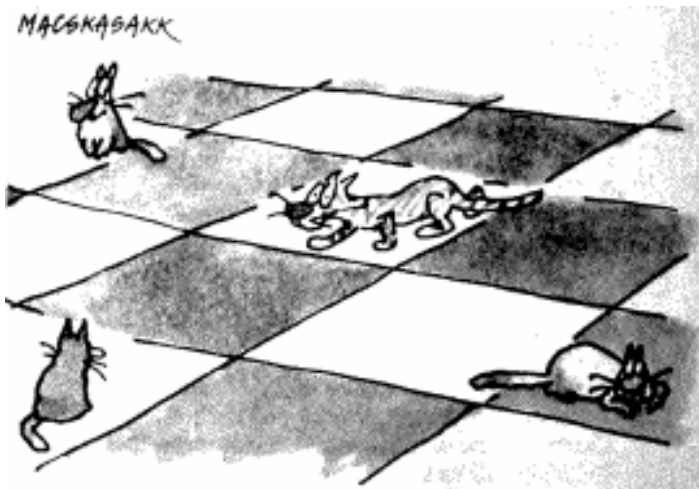
Nem, most nem a csengőkről meg a macskagyökérrel töltött vászonegerekéről van szó. A speciális macskajátékokat a macskák kb. csak két percig használják, amikor a gazda is jelen van, hogy ne legyen depressziós, és hagyja abba a macskaeledel vásárlását.

Nem szabad megfélekezünk arról, hogy a macska csak magányosnak *látszik*, ahogy a maga területén folyton egymagában sétál. Valójában minden macska bekapcsolódik a roppant macskai tudatba, amely áthatol időn és téren, sőt téridőn, és a maga kis agyában állandóan verseng és megméretteti magát a mindenkor-bárhol létezett macskákkal. Ez olyan, mint amikor, mondjuk, Egyvalaki Steve Davis nem egyszerűen embertársával versenyez a minél kisebb ívű meghajlás művészetében, hanem egyúttal a történelem minden biliárdjátékosával is, az első emberszabásútól kezdve, akinek bénító hatással volt a gondolkodására, hogy vajon mit is kezdhette az estéivel.

A macskajátékok kifinomultak, intellektuálisak.

Macskasakk

A sakktábla körülbelül egy kisebb falut igényel. Legfeljebb egy tucat macska vehet részt benne. Mindegyik kiválaszt egy előnyös pontot – háztető, szénkupac vagy stratégiai jelentőségű utcasarok, csendesebb településeken akár az út közepe –, és ott leül. Az ember

azt hihetné, hogy épp most találta meg az eszményi napozóhelyet, csakhogy hamarosan rájön: mindegyik macska legalább két másikat tud így szemmel tartani. A lépések nagy sebességű sündörgés eredményeképp valósulnak meg. A hasak a földet súrolják. A pillanatnyilag érvényben levő szabályok kissé homályosak az elmaradott emberi felfogás számára, az viszont jól látható, a játék célja nem más: úgy venni észre a többi hogy azok ne vehessenek észre. Bár ez csupán

feltevés, ugyanis meglehet, az igazi játék valami misztikusan magasabb szinten folyik, amely ugyanolyan felfoghatatlan az emberi értelem számára, mint a krikett.

Nedves cement

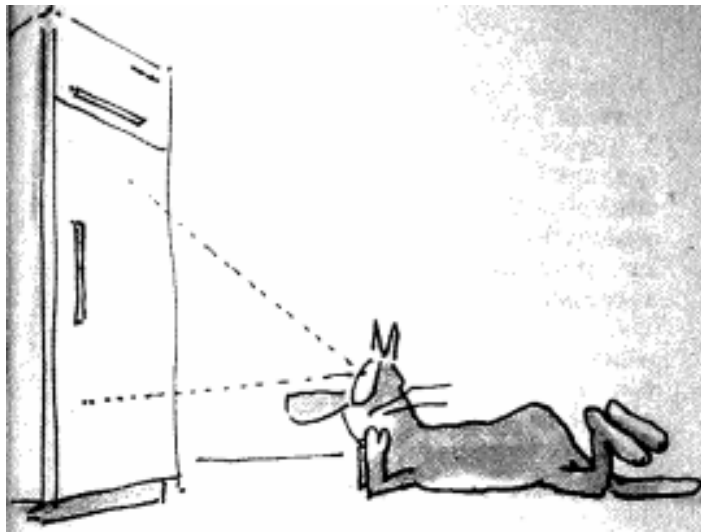
Népszerű és egyszerű macskajáték, amely a régészek szerint olyan régi, mint... mint a nedves cement. Abból áll, hogy, először is találni kell némi nedves cementet, aztán futkosni rajta. Ehhez természetesen nem mindenkinek van egyforma tehetsége. Annál több a találat, minél többet futkosunk, mégpedig úgy, hogy a cement még nedves maradjon, de csak annyira, hogy az építkező ne tudja elsimítani a nyomokat.

Az építkező frissen felpúpozott homokdombja

Hasonló a nedves cementhez, csak nem olyan.

Kint

A **kint** a zen buddhizmus írászatára emlékeztet, már amennyiben nem a stílus a fontos az eredmény elérésében. A játék lényege, hogy állhatatosan az ajtó rosszabbik oldalán kell álldogálni, és addig tart, amíg az emberi tűrőképesség, plusz egy pici. Becsületes kis játék, alig egy hajszállal bonyolultabb, mint a régi kedvenc, a **frizsiderszemlélés**. Persze azért akadnak nehézségek. A **kint** szorgalmas játékos rendszerint olyan emberileg elérhetetlen, természetfeletti módon kiválasztott kinti helyeket talál a szemlélődésre, ahonnan cikázva el lehet menekülni a hevenyészett vacsorától. Jellemző eset *A Bezárt Gerberák Talánya*.

A szomszédok szabadságra mentek, de mindenféle tanácsot hagytak arra nézve, miként kell *újraöntözni* a kertet stb., és hogy nem kell foglalkozni az ebédlő túlburjánzó gerberáival, mert majd a Valaki nevű távoli rokon egy-két naponként betér, hogy szemmel tartsa őket.

Jönnek az esték. Sehol egy Igazi Macska. A szokásos családi mutatvány, álldogálás éjfél tájban a hátsó bejárat előtt, tányérdöngölés kanállal, cincogó sikoltozás a macskáért. Tudjuk, hogy van ez. A hang fő feladata, hogy ne ébressze fel a szomszédokat. Csak a macskát. A kedves gazda agyán már átiramlik a képzet: baja történt?, autó ütötte el?, rókák is vannak?, csapdába esett?

Nem létezik, hogy a válasz sisteregjen, mint a kifutó tej. Fogjunk egy zseblámpát, vegyük magunkra a háziköntöst, gázoljunk át a harmattól csepegő fűvön a szomszéd franciaablakáig. A macska ott ül nyálát csorgatva az ebédlőasztalnál, figyel a reszketeg gerberatenyészetet, amely jelenleg már eljutott az örülési jelenetig. Lepkék sikoltoznak a rémületes éjszakában.

Mrs. Valaki ott lehetett, s akkor az Igazi Macska – már csak tapasztalatszerzési vágytól hajtva is – bevonult a házba, míg az ajtó nyitva állt.

Tegyük azt, amit ilyen körülmények között minden Igazi Macska gazdája megcselekszik. Nincs macska, amelyik odafigyelne az ordítózásra, fenyegetésre. Nosza, keringő a ház körül, talán akad nyitott ablak. Zárva az összes a betörők miatt, vagyis miattam.

Futás haza. Nem figyeltem kellőképpen a használati utasításra, nem emlékszem, Mrs. Valaki kicsoda és micsoda és hol is lakik. Aztán meg ugyan mit számít egy-két nap? A

gerberák valószínű időtlen életet élnek a Gerbera Űrbázison, hatamas tápoldat-csepegtető alatt, és más dolguk sincs, mint még több gerberát létrehozni. A macskák pedig csakis késsel-villával, valamint faltörő

kossal esznek. Étvágyuk hajmeresztő. De meddig tarthat ez? És mi lesz a gerberákkal?

Rohanás vissza. Garázsajtó – jé, ez is nyitva –, nagy *pifff-paff-puff* a ködös hajnalban. A Szomszédos Megfigyelők talán már ott tartják ujjukat a harmadszorra sem válaszoló 07-es gombon, ajjaj, rögtön itt a rendőrség, *nénu-nénu*, jó, akkor most a másikat is próbáld, fiacskám, cseng is már, a fene!, szomszédok kiugrasztva mallorcai ágyukból – nem is tudjuk, miről van

szó, jó ég!, már priuszom is van, a Megfigyelő család az utcára menekül, Mind Bűnösök Vagyunk...

Még mindig a garázs belső, felvezető ajtajánál tartok. Zárva. Fogalmam sincs, hogy a helyzet indokolja-e a betörést, *csak* hogy a szomszédok két hétre távoztak, az ajtó nem maradhat betörve, lakatost, ácsot kell szerezni meg mindenfélét, jó vicc, lehet, hogy három hét múlva sem ér ide.

Nézzünk az alsó ajtórésbe. Macskapiszok. Ezek összegyűltek valami bálra. Kukkantunk át a kulcslyukon. A kulcs benne, az éj sötét...

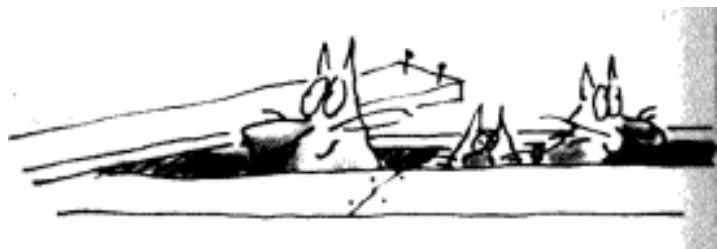
Hirtelen villanás: *Tom és Jerry*, szigorúan, fiúknak: hogyan csapjuk agyon a betörőt. Nem kétséges, pillanatokon belül bedugják az ajtó alatt az újságpapírt, arra rászik a kinyomott kulcs, amelyet a régi jó filmek alapján rögtön ki is lehet húzni ugyancsak az ajtó alatt.

Újra otthon. Gyorsan papírt, csipeszket, gépolajat, na most vissza, egy perdülés, két Lutz, egy Rittberger, a kulcs zuhan a papírra, papír visszahúzza. Hű...

Kinyitjuk az ajtót. Egy szál macska nincs a láthatáron. Rohanás szobáról szobára. Sok ezer rémült szem les a szemközti toronyház ablakaiból, vagyis a gerberatenyészetből, most még a szex sem olyan izgalmas, mint figyelni ezt az átnedvesedett hálóköntösű, félőrült alakot, amint ostrom alá veszi a szobát. Kutatás az ágy alatt. Pillantás az ablakra: az Igazi Macska épp menetel a kocsifeljárón.

A szomszéd elzárta a vizet, mielőtt szabadságra ment. Ehhez fel kellett emelnie a fürdőszobai padlólapot. Így a bungaló alatti nagy, huzatos térség könnyedén megközelíthetővé vált, tucatnyi bejárattal kíváncsi macskák számára. Lecsapjuk a padlólapot, keményen rátaposunk, a csap eltörik...

Egy további kedvenc régi macskajáték:

Jó magaviselet

Ez nemigen hangzik játéknak, de a Jó Magaviselet legfontosabb szabálya, hogy a macska jó legyen, méghozzá úgy, hogy a lehető legrénesebb kellemetlenségeket okozza gazdájának, aki még ezek után sem meri szétrúgni a hátsó felét, ugyanis a macska kimondottan Jó. Volt egy macskánk, amelyik – igen ritkán – megfogott egy-egy apró, ártalmatlan cincogó teremtményt, és otthagya az ajtó előtt a lábtörlőn. Ezek a lábtörlők igencsak hasonlítanak valamiféle rósejbnívágó szerkezethez, amelyből kiáll egy csomó penge. Reggel persze első dolgunk, hogy nem a lábunk alá nézünk... Ez talán az Igazi Macska ételkészítési módszere. Csak hát mi is tudjuk, ő is tudja, az egész valójában a Jóság megnyilvánulása.

Schrödinger-macskák

Csak annyit mondok: egy ablakot
mindig nyitva kell hagyni.

Ma minden macska Schrödinger-macska. Ha ezt bevessük, az egész macskológia a helyére kerül.

Az eredeti Schrödinger-macskák egy hírhedt, az 1930-as években végrehajtott kvantummechanikai kísérletből származnak (vagy lehet, hogy nem is ők voltak az eredetiek. Talán nem is léteztek *eredetiek*).

Mindenki hallott már Erwin Schrödinger híres gondolkísérletéről. Dobozba rakunk egy macskát mérgezőanyag kíséretében, sokak szerint eltúlzott mennyiségű hatóanyaggal. Hozzáteszünk egy kisebb üvegtörő szerkezetet, amely vagy szétzúzza, vagy *nem* zúzza szét az üvegcsét; az egész azon múlik, szóval azokon a bizonyos radioaktív anyagok által kibocsátott atomi

hogyishívjácokon. Ezek is a dobozban vannak. Nagy dobozban. *Mármint*. A kvantumelmélet szerint a dobozban rejtőző macska egyazon időben hullám és részecske... várunk csak, mégsem. Olyasmi, ami a kvantumok miatt valójában nem igazán élő, nem is holt,* hanem mindkettő és ugyanakkor egyik sem, amíg csak a megfigyelő fel nem emeli a doboztetőt, s így a megfigyelés eredményeképp úgyszólván *rögzíti* a macskát a téridőben. Vagy egy szomordad sírgödör várományosára tekint le, vagy egy enyhén radioaktív

* Vagyis bizonytalan. A Heisenberg-féle bizonytalansági elv következtében.

gyűlölet üvegdarabokkal kevert fújó-köpködő labdájára. A megmagyarázhatatlan a dologban az, hogy a fedél leemelése előtt nemcsak a macska jövője, hanem közvetlen múltja is homályban marad. Például már öt perce akár halott *lehetett volna*.

Ez az eset egyébként bekerült a tankönyvekbe.* Kevésbé ismert annak a tudóscsoportnak a munkája, amelyik nem ismerte fel, hogy Schrödinger “gondolatkísérletről” beszélt,** s azt hajtotta végre. Dobozzal, radioaktív forrással, mérgefiolával együtt vagy sem. Na és persze a macskával.

Azért kimaradt egy jelentős megfontolás. A megfigyelő ugyan nem tudja, mi zajlik le, a macska a dobozban fenemód tisztában van vele. Feltételezhetjük, hogy ha az akasztófa

alatti töprengés segít az összpontosításban, akkor persze az a gyanú, hogy valami fehér köpenyes fickó bármely pillanatban megemelheti a fedelet és az esély fele-fele, hogy *máris* halott vagy, csodákra képes az agyműködésben. Ettől a felismeréstől és talán a laboratóriumban úszkáló mindenféle kvantumoktól sarkallva a macska bukfencet hány a téridőben, és a takarítónő kamrájából kerül elő, enyhén megbokrosodott állapotban. Az evolúció persze mindig gyorsan kiaknázza az új ideákat, s a zűrös helyzetből való

kivergődésnek ez az új módszere az utódokra hagyományozódik. Utódokból pedig sok terem. A frissen felfedezett képességre való tekintettel ez nem is meglepő.

A meghatározó gén oly erős volt, hogy ma számos macskában benne van az a kis Schrödinger. A jellemző képesség a *be/kikerülés a lezárt dobozokba/ból*, úgymint szobák, házak, frizsiderek, az a doboz, amelybe – esküdni mernél – beleraktad, hogy elvidd az állatorvoshoz stb. Ha tegnap este kirúgtuk a macskát és ma reggel békésen alszik ágyunk alatt – Schrödinger-macska.

Ismerünk egy tudományos iskolát, amely szerint van egy negatív Schrödinger-gén is. Míg a teljes értékű Schrödinger a legszokatlanabb helyeken is akadálytalanul közlekedik ki és be, rá kell mutatnunk, hogy akadnak macskák, amelyek egy mindkét végén nyitott csőből sem képesek nehézségek nélkül kihúzni magukat, ha már behúzták őket. Az ilyeneket rendszerint a frizsider mögött pillantjuk meg, vagy inkább halljuk meg, a

* Amennyiben ez elhíhető. Az úgy olyan, mint amikor az egyik iker itthon marad, a másik fénysebességgel száguld a Sirius felé, majd hazaérkezvén azt találja, hogy fivére nagypapa, aki hatalmas nagykereskedelmi zöldséglerakatot irányít Bradfordban. Miként *tudhat* erről bárki? Találkozott egyikünk is velük? Egyébként milyen volt a Siriuson?

** Amit is nem lehet megcsinálni, így nem is fog sikerülni.

konyhaszekrények mögötti, jól ismert kis holtterekben, a bezárt garázsban és – legjobb ismereteink szerint egy esetben – a falban. (A hátborzongató Edgar Allan Poetikus vízió

arra indított, hogy lyukat verjek az üregbe, nem messze a hang forrásától, ami persze azt váltotta ki, hogy a macska – hamisítatlan Igazi Macska – még távolabb húzódott a dörömbölés miatt. Huszonnégy órával később jött elő, amikor kicsalta egy tál étel illata.) De hajlunk arra, hogy mindez nem is igaz, ezek az esetek csupán a *Kint* példái (vö. “Macskajátékok”).

Mindazonáltal a legtöbb Igazi Macska tulajdonosa által észlelt ilyesfajta képesség (na és aztán mi van, ha pár napra eltűnnek és jóllakottan érkeznek haza? Bizonyára csak tepsinyalógató akciókat folytattak a szomszédoknál, vagy

előrecsúsztak a következő szerdára, hogy bekapják a nagy megkönnyebüléssel feltált “istenhozott”-vacsorát a gazdától?) – érdekfeszítő gondolatokat csíhol ki újabb témánkból:

A macska a történelemben

A könyvekből felvilágosulhatunk, hogy a macskák cibet ősekből fejlődtek ki körülbelül 45 millió éve, ami határozottan megfelelő indulás volt. A korai macskák jelszava szerint juss el olyan távolságra a cibetektől, amilyenre csak lehetséges. A cibeti macska mindig is nagyon ideges állat volt, mióta felfedezte, hogy az ember képes... hogy is mondjam... kivonni belőle és illatszerként is használni a cibetont*. Hogy ezt pontosan miként csinálják, azt nem tudom, és nem is akarom kutatni. Valószínűleg rémes módon. Na jó, lássuk csak, hogy van ez végül is.

A dolog létezik.**

A történelem szerint tehát a macskák családja oly gyorsan folytatta a fejlődést, ahogy csak az adott körülmények közt lehetett, méretben, gyorsaságban és vadságban egyaránt. Semmi sem hasonlítható ahhoz a félelemhez, hogy összetéveszthetnek egy cibettel, hogy ugyanis az adott impulzusokat a génjeidnek – különösen, ha tudod, hogy már pusztán ezredévek kérdése, és az éppen kéznél levő előemberfajok vándorútra indulnak a holocén tájain, egy tökhéj palackkal, egy életlen késsel és szemükben töprengő pillantással.

* 17 tagú gyűrűs keton, másképp macskon – szótáram szerint –, szemben a mindössze 15 tagú muszkonnal, amely a pézsmaszarvasból származik Mármost mennyivet jobb egy cibetnek, ha ezt tudja? Feltehetően semmivel.

** Egyébként kik találják ki ezeket az illatszereket? Ballag a fickó a tengerparton, hahó ez itt némi bálnahányadék, szavamra ebből majd egy jó kis illatszer sikeredik. Önök mit gondolnak, ez mennyire valószínű?

A macskák el is terjedtek szépen, bár kihagyták Ausztráliát, amely éppen túljutott a kontinensek szétsodródásán. Ez magyarázza, miért nőttek akkorára a patkányok. Egyes macskák csíkokat, mások foltokat szereztek be. Az egyik jól ismert korai változat kifejlesztette a saját csináld-magad-konzervnyitóját százezer évvel a dobozolt macskaeledel divatba jötte előtt, úgyhogy túl korán kihalt ahhoz, hogy szerzeményének hasznát is lássa.

És azután hirtelen kis fajok bukkantak elő, és elkezdtek sorozatosan rámiákolni az emberre.

Nézzük csak a helyzetet. Ott vagy te, olyan homlokkal, mint egy összeroskadt balkon, épp aggodalomban az újféle, "tűz"-nek hívott valamicsoda környezetre gyakorolt hosszú távú hatása miatt, miközben a Föld nagyobb állatainak többsége főfoglalkozásban hajkurász és megesz, s akkor ezek közül az egyik legrosszabb fazon apró változatai behatolnak a barlangodba, és minden figyelmeztetés nélkül dorombolni kezdenek.

Ami még meglepőbb, fel sem faltad őket.

A kutyákat meg lehet érteni. Falkateremtmények, az ember csak egy további, okosabb falkavezér. A kutyák jól jönnek, ha nálad sebesebben szaladó dolgokat kell elcsípni. De a macskák – nos, a Korai Ember szempontjából a macskák semmire sem jók.

A barlangot elsőként megközelítő macska valójában csak az általa okozott vérfagyasztó meglepetés miatt maradt meg. Az első olyan állat volt, amely el sem szaladt az ember elől, és nem is ugrott rá csepegő nyállal. A macskát az ember *megszerette*.

Hogy ez az érzés egyáltalán feltámadt benne, annak egyszerű oka az volt, hogy *a macska már akkor tudta, hogy az emberek szeretik*.

Nézzünk csak egy vidéki tanyát. A vidéki tanyák vonzzák a macskákat. Ez a Természet egyik alapvető miacsudája. Látjuk már, miről is van szó? Tudjuk, hogy az Igazi Macskák kedvük szerint vándorolnak időn és téren át, s ez a macska talán éppen úton volt az etetőtálkák között, amikor eltévedt.

De hát mi egyéb is történhetett volna? Hogy a Korai Embernek nem akadt jobb dolga, mint hogy szabad idejében egy vadmacskára meregesse a szemét, s rájöjjön arra, hogy ez a lapos fejű, sárga szemű, köpködő istenverése volt pont az, amire a barlangnak szüksége volt? Nem. Elméletünk szerint az egész másképp esett meg: a vadmacskák olyan házimacskák, amelyek évezredekkel ezelőtt ragadozókká váltak. Idegesek lettek valamitől. Feltehetően a hűtőszekrény folytatatólagos feltalálatlansága miatt.

A macskák ideális időutazók, mivel nem tudják kezelni a puskát. És ez igencsak valószínűtlené teszi az időutazás rákfenéjét (hogy ti. az ember véletlenül lelőheti a saját nagyapját). Persze *megkísérelhetnénk*, hogy saját nagyatyánkká váljunk, de egy tanyasi macskacsaládot figyelve elmondhatjuk, hogy egy macska számára ez tökéletesen normális magatartás.

Szex

Nos tehát...

...persze minden azon múlik, mennyire Igazi az a macska, janohát értik is már...

...szóval...

Nézzük csak. Van egy macskafiunk meg egy macskahölgy, akik...

Az a helyzet, hogy...

Fogjuk rövidre a dolgot. A pedigrés macskák tenyésznek, az Igazi Macskák közöszülnek, hogy finom legyenek. A tenyészetet jobb, ha a szakemberekre hagyjuk. Ugyanakkor a közöszülést macskák végzik.

A tenyésztők szinte kivétel nélkül hölgyek, és bár teljesen agyalágyultak, azért egész kedves népek. Házuk felismerhető a csinos kerti óláról, és hogy náluk a macskaeledel nem kozervekben érkezik, hanem egész teherautóval.

A legtöbb "Igazi Macska"-tulajdonos ritkán vagy sosem találkozik velük. Nagy néha megeshet, hogy olyan állat birtokába jutnak, amelynek külseje és előtörténete arra utal, hogy nem feltétlenül kellene állatorvoshoz vinni, sem pedig kiengedni a kert környékén várakozó nagyméretű, brutális macskákhöz, a megfelelő pénzösszeg kifizetése után (amely összegetől a család férfi tagjai didergős meditációba hullanak: vajon mi lehet a különbség a macskavilág és a miénk között) az ember a maga apróra szoruló fejében csilingelő számokkal tér haza, ugyanis közölték, mennyiért lesznek eladhatók a kölykök.

Valahogy így: X szül évente X fontsterlinget, plusz Y per kölykök szorozva kivéve nőstények szorozva X további szaporodás = Fontfontfontsterling!!!! négyszer. Meg a jácintok ingadozásának hajnali utónedvei.

Az Igazi Macskák gazdái tudják, hogy az élet nem ilyen. *Állatkedvencet haszonért tartani sosem kifizetődő*, bármit mondjanak is az írások. Az élet megtelik dróthálókkal, tápszámlákkal, kerti ácsolmányokkal, majd váratlan forrásból még nagyobb számlákkal, s egész láthatárunk...– a láthatárunkig tog terjedni. Aztán meg ki néz a macskaszaporulat után, ha mondjuk a szaporulatgazda szeretne elmenni szabadságra?

Napjainkban a kiválasztási lehetőség eltörlésével a tenyésztés voltaképp teljesen leegyszerűsödött, olyannyira, hogy a "szerető otthont keres" megjegyzés sokkal ritkább. Ez rendben is van. A macskanéesség pedig szemmel láthatóan nagy, elhízott, kiherélt Macsokból és karcsú nyúlánk Cicekből áll, akiknek az anyai örömtől való felszabadítás szinte megkönnyebbülést okoz. De azért mindegyik szomszédnál akad egy amelyet szemérmesen Teljes Értékű Macsoknak emlegetnek.

Eme állat számára igen nehéz, hogy *ne* legyen Igazi. Valamikor réges rég macska lett volna a macskák között, ahol dagaszthatott, nyávoghatott és általában rendre szokott a szimpla gazdaráthatás eredményeképp. Ma viszont minden egykori kedvese meghízott, ellustult és a barátai is csak *szeretnének* fickóknak látszani áldott nap, noha ezt a lányok már nyilván *észre sem veszik*. Így hát magányosan sétál a gazban. A föld remeg. A kedvtelésből tartott nyuszik gyáván bújnak meg kuckóikban. A kutyák – és hát valljuk be,

nincs az a rendes kutya, amelyiket egy Igazi Macska ne tudna átverni - olyan idegessé válnak a levegőben úszó kivagyokén hangulattól, a harciasság macskasugárzásától, hogy ha jönni látják, egy tucatnyi sürgős okot találnak arra, hogy közömbösséget tettetve eltűnjenek a balfenéken. A macska – bár testi fogyatékoság nélkül, mégis kielégítetlenül – tovább lopakodik szörnyű életerejével. A tejesember panaszkodik rá, a postás kezdi a szomszédhoz bedobálni a leveleket...

Volt egy, amelyik ördögi kéjt talált a verekezésben. Az összes szomszéd macskával.

Nem a terület miatt, csak úgy heccből. A közelükbe kúszott, míg szundítottak a napon, aztán hajrá...

Nekünk viszont akkoriban egy ifjú Igazi Nöstényünk volt. Ivartalanított és sebhelyes létére virágzó tanyasi macskagyülekezetből érkezett, amelyben az erőből duzzadó, szédületes hímeknek csakis a szex járt a fejükben meg az erőszakoskodás, illetve a kettő együtt, hatványozva, de hát a miénk számára ez csupán a tájkép egy részlete volt. Amikor néhány alkalommal a megvadult, nagy darab félkegyelmű hajtóvadászatot tartott rá, merő meglepődés következtében elmenekült. Számunkra jutott a

végkifejlet látványa.

A szokásos állökdősdéssel kezdődött, aztán jött a még szokásosabb kergetőzés, meg a sarkoknál a csúszkálás, a motollázó *ping-ping-ping* lábhangok kíséretében (lásd "Rajzfilmmacskák"; mindegyik Igaziban van egy kis rajzfilmmacskaság). Aztán Igazi macskánk felkapaszkodott a vizeshordó tetejére, várt, amíg üldözője az elülső karmait beakasztja a felső perembe, hátsó lábaival fogásért kapálóra, hogy vágtyól remegő körteformáját a tetőre vonszolja, s akkor mérhetetlen gondossággal lekent neki egyet. Egyenest az orrába. Erre a horogra egy rajzfilmmacska is igazán büszke lehetett volna: a nagyfiú 300 fokkal megperdült, s esküszöm, olyan hangot hallatott, mint amikor selymet tépnek.

Aztán a miénk csak ült, szemben a másik megdőbbent képével, amelyre rá volt írva: lesz még több ilyen is?, vagy szerencsésnek érezhetem magam?

A dolgok később egészen szelíden oldódtak meg, ugyanis mindkét állat úgy tett – ahogy ez gyakran előfordul, ha olyasmivel állunk szembe, amivel nem tudunk semmit sem kezdeni –, mintha a másik nem is létezne. Rémes volt. A hím Schrödinger-macska volt, aki – mielőtt egyik szomszédunk befogadta - a hipertéren át vándorolt, amelyben a Schrödinger-macskák valószínűleg általában vándorolnak, vagy mi, ki tudja, és ismeretlen okból úgy vélte, hogy a házunk az otthona. Igazi Macskánk persze nem prüszkölt rá, mert

ez a léte elismerését jelentette volna, az pedig ellentétben áll a szabályokkal. Úgyhogy ők ketten valamilyer telepátia útján kiegyeztek, hogy sosem fordulnak elő ugyanabban a szobában egyszerre. Mint a komédiákban, amikor az egyik ember ikreket játszik, és örökkön-örökké kirohangál a franciaablakon, hogy megkeresse magát, aztán másodpercek múltán besétál a könyvtárszobából, más öltözékben, átkozódva, hogy nem lelte a fivérét.

Higiénia

A macskáknak ugyanolyan jó szándékú, ámbár langyos elképzeléseik vannak a higiéniáról, mint az embereknek, azaz: ha elpalástolod, a probléma nem is létezik. A lényeg végül is nem a Higiénia elérése, hanem a látszat, hogy törekszel rá – mint például belekaparni a linóleumot a homokosládába.

Mi is lenne higiénikus abban, ha megmosdanál a saját köpésedben?

De azért az Igazi Macska túlszárnyalja a többi házikedvencet egy nem éppen szokványos téren:

az Igazi Macskák tudják, mire való a fürdőszoba.

Amikor egyszer hazatértünk, a felelősségtudattal eltöltött Igazi Macska a szokásos hipertéri utazás segítségével *Bent* volt, pedig az ellenkezőjét hittük, hogy ugyanis *Kint* van. Így nem készítettünk be neki homokosládát.

Úgy láttuk, az Igazi Macska meglehetősen rángatózó arc kifejezéssel fogad bennünket, bár ennek a macskának folyton ilyen a képe, és úgy veszi a levegőt, mintha lopná. Az utolsó pillanat közismert zugainak feltárása (sötét sarkok, kandalló) semmi kellemetlen eredménnyel nem járt, illetve csak olyasmit leltünk, ami rendesen amúgy is ott volt.

Csak sokkal később mentünk be a fürdőszobába.

Pontosabban a kádba...

Ilyenkor az embernek vegyes érzelmei támadnak. Megvan persze a szelíd csodálat, hogy egy szőnyegekkel telirakott házban az Igazi Macska pont a kevés helyek egyikét választotta, amelyek könnyen tisztíthatók jó pár liternyi forró vízzel és a tisztítószerek eszkalációjával (furcsamód háztartási tanácsadó könyveink elszórt javaslatai alighanem keveset foglalkoznak a... a kádban található macskadolgokkal). Másrészt. Micsoda érzés,

hogy ez itt a *fürdőkád*, az ég szerelmére, hát éppen tagjaim alapos kiáztatására számítottam, eztán meg soha nem fogok belebújni, amíg csak élek...

A legidegesítőbb a többi "Igazi Macska"-tulajdonos reakciója. Szerintük: hajjaj, most esett meg veled először? És csak mondták: erről a macskáról valaki már azt is hallotta, hogy tudja, miként kell használni a vécét.

Rájöttem, ez már megint nem egyéb, mint egy csomó fonnyadt kankalin, lejárt kölcsönkötvény, meg az, hogy ha nem szövegelünk az esetrő, jól átverhetjük a szomszédokat.

Az Igazi Macska kerekeken

A macska utaztatásához csak két megoldás közül választhatunk:

a) dobozba zárjuk, vagy

b) álomba ringatjuk.

Különös, hogy a kutyák, kik megették kenyerük javát, futtában felugranak a mozgó autóra, és ugyanígy ki is ugranak a másik oldalon, közben nyáluk csepeg, farkukat rázzák, ásnak és gyerekeket harapnak meg, ahogy ezt már a kutyák szokták, a macskák viszont mindenfajta utazást rendkívül fárasztónak találnak.

A kutatók azonban úgy vélik, hogy, az Igazi Macskák egy kisebb része valójában imádja az autózást, feltéve, ha a dolog a saját szájizük szerint történik. Egyik macskánk – azzal a tudattal, hogy ez most *úgy* van, ahogy kívánja – egész otthonosan érezte magát a vezető vállán, úgy leste az utat, ami talán törvénytelen.*

Sosem helyes, ha az állatok szabadon vannak a kocsiban. A legrémesebbek általában a kecskék, bár amíg rá nem jövünk, hogy a teknőcünk beszorult a fékpedál mögé, nem is tudjuk meg igazából, mi fán terem a félelem, talán még azt sem, mit jelent a hirtelen megöszülés.

A macskával való utazás veszélyei tekintetében tanulságos leckét adtak barátaink, akik költözködéskor magukkal vitték állataikat. Ez már az utolsó fordulónál történt, tudják, amikor az ember már a tartaték kulcsokat is leadja a szomszédokhoz, megígéri, hogy érintkezésben marad velük, kiás még néhány elsőrangú virágtövet, és végül útra kel mindazokkal a holmikkal, amelyeket a költöztetők munkások nem tudtak vagy elfelejtettek, vagy nem is akartak berakni a teherkocsiba, így a gyerekeket, a konyhafelszerelés furcsább darabjait és a macskát.

Ez eddig rendben is volt, mivel ami a macskát illeti, az autó a rakományával együtt nem egyéb, mint egy csomó kerekeken járó hálótanya. Ki az autópályára, aztán jön a szokásos: “Messze vagyunk még?” “Nem, dehogy vagy beteg, csak képzelődsz.”

És akkor barátaink megálltak egy bisztrónál.

Nem igazán szükséges elmondanom a történet további

részét. Sejthetjük. Csak a gyengébbek kedvéért...

Elfeledkeztek a macskáról. Kiszálltak, ettek, beszálltak, még hetven mérföldet kerekeztek, kiszálltak, nekiláttak kipakolni, a macska sehol. Biztos kiugrott valahol.

Éjfél. Autógumi sikolt a bisztró parkolójában. Hisztéria kerülgette férfi tántorog műanyag tállal, kanállal a kezében, körülbotorkálja a parkolót, s igyekszik olyan nemtörődömséget mutatni, amilyet csak lehet, ha közben valaki tálat ver kanállal és elkínozt fejhangon kiabálja: „Aranymancs!” (Akkoriban még nem volt a Kampány tagdíjfizetője, ha az lett volna, felkészültebben viseli az effajta eseményt, és a macska

* Lásd: Törvénycikk a vállon utazó macskák letiltásáról, 1949.

nevét is megváltoztatja valami ilyenre: „Pssz!” vagy „Cic!”). Eltelik egy óra. Meghagyja

telefonszámát a legellenszenvesebb pincérnőnél, hazahajt, lelki szemei előtt a gyors sávon laposra kinyújtóztatott családi kedvenc víziójával...

A macska meg sen rezzen, amíg barátom már csaknem hazaér, akkor előmászik a hátsó ülésre, és ennivalóért miákol. Az öregecske autóban a kartámasz alatt megtalálta a rést a hátsó csomagtartóba, ahol kényelmesen elhelyezkedett a pótkerék mögött. De hát ezt amúgy is sejthettük volna.

A Kampany az Igazi Macskákért a macska új otthonba költöztetésének egész problémakörére megoldást javasol. Ez megszabadít bennünket az olyasmiktól is, mint az ágy alá rejtőzés, a gyanakvó leskelődés a hátsó bejáratnál, a

becsapottság arckifejezése stb.

A lényeg ugyanis az, hogy átlagos Igazi Macskánk nem emberi lényekhez ragaszkodik, hanem a megszokáshoz, a területhez. Divatos azon agonizálni, hogy egy feleség vagy egy férj boldog karrierjét odahagyva követi szeretettjét az ország másik végébe, arra a tényre azonban senki sem gondol kétszer, hogy a családi macska esetleg éveket töltött azzal, hogy megteremtse magának az alvóhelyeket, kidolgozza a legjobb lopakodóösvényeket, támadóállásokat és így tovább.

A színen megjelenő emberi lények pusztán a természet által nyújtott valamik, akik arra szolgálnak, hogy például hűtőszekrényeket és konzervdobozokat nyitogassanak. Persze a macska idővel valóban kötődik hozzájuk. Ami azt illeti, magunk is komolyan tudunk ragaszkodni egy pár papucshoz. Egy macskának sokkal könnyebb új emberi színfoltokhoz ragaszkodni, mint új alvóterületekhez.

Röviden, a Kampány az Igazi Macskákért szerint, ha új házba költözünk, a legkedvesebb dolog, amit a macskának megtehetünk, ha a régi helyén hagyjuk, ahol is mindegy 0,003 másodpercig fogsomorkodni utánunk, mielőtt szégyentelenül behízselgi magát az új tulajdonosoknál.

Ami pedig bennünket, macskátlan macskaszerető elköltözőtötteket illet, meglátjuk, hogy napokon belül megjelenik az ajtónk előtt egy kóbor állat. Az ember azt hinné, valami ügynökség küldi őket.

Az Igazi Macska és egyéb állatok

Emlékezzünk. A macska ösztönös szempontjából az állatvilág a következőkből áll:

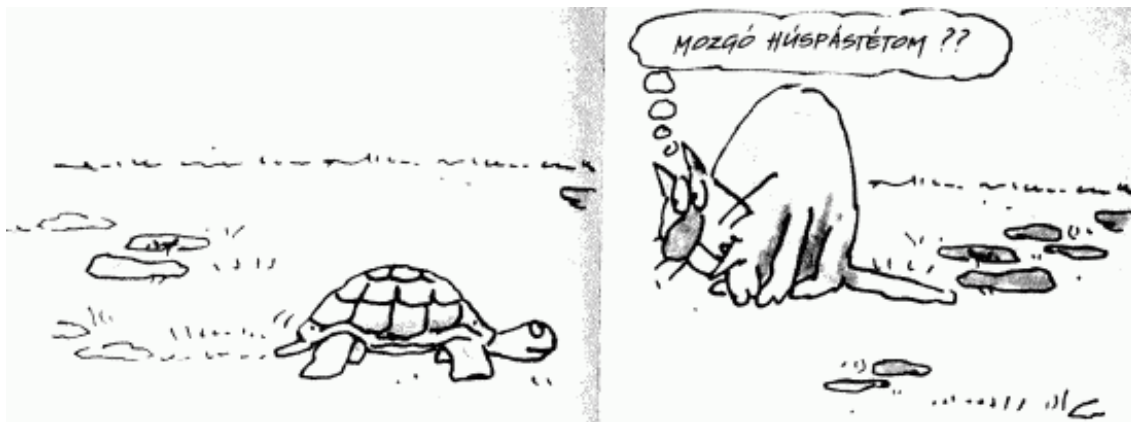
1. dolgok, amelyek őt eszik;
2. dolgok, amelyeket ő eszik;
3. dolgok, amelyeket képes megenni, de rögtön megbánja, és
4. más macskák.

Abban viszont biztosak lehetünk, hogy teljesen higgadt marad, ha a következőkkel találja szemben magát :

- a) házhoz szállító szolgálat;
- b) ketrecekbe zárt ennivalók (Repülő McNugget Cirkusz);
- c) rémulően reszkető ennivalók a nyúlólakban, ezeket a legrosszabb esetben rávehetjük, hogy csatlakozzanak Igazi Macskánkhoz, plusz két babához és egy plüssmackóhoz kerti teapartira (víz és morzsolt kétszersült);
- d) tollas ennivalók, amelyeket még bátorítunk is, hogy odajöjjenek a kenyérmorzsákért;
- e) medencében lakó ennivalók;
- f) nagy, piszkos, ugató dolgok;
- g) egyéb.

Kész csoda, hogy épelméjűek maradnak. Tulajdonképpen – ahogy ezt minden “Igazi Macska”-tulajdonos tudja – a macskák a fentiek által okozott bármely problémát megkerülik azzal, hogy úgy tesznek, mintha azok nem léteznének. Akárcsak mi magunk.

Az egyetlen házikedvenc, amely valaha is meghökkentett egy Igazi Macskát, a teknőcünk vol. Ez talán azért van, mert a macskának problémái akadnak azon tény

felismerésében, hogy a teknőc a környező állatvilághoz tartozik. Számára a környezet kis darabkáját jelenti, amely azonban megmagyarázhatatlan módon – mozog.

Manapság az ember nem suvasztja a teknőcöt egy dobozba, hogy ott vészelve át a telet, minthogy már nem készülnek teknőcök, és mint mondják, trillió fontokért cserélnek gazdát. Mi a sajátjainknak megengedtük, hogy a telet a tűzhely előtt szundítsák végig. Egy-két naponként felserkentek némi salátalevélért. Békés, zavartalan létforma, de olyan, ami az Igazi Macskának nemigen tetszik, merthogy a teknőcöt lehetetlen megijeszteni. A teknőcök nem ismerik a “félelem” szó jelentését, igaz, persze, egyetlen más szóét sem. Jó, a felettük átsuhanó árnyék elől merő józanságból behúzódnak páncéljukba, de számukra a macska jelenléte a kandalló előtt csak annyi: itt egy halom szőr, tiszta és meleg, be kéne ásni magunkat alá. Odasettenkednek, ahogy már a teknőcök szokták, s a macska már csak arra figyel fel, amikor a páncél széle módszeresen felemeli a szőnyegről. A macska rohan, leül a sarokban, zaklatott képpel. Aztán egyszer csak valamelyik teknősben természetellenes étvágy támad a macskaeledelre. Az Igazi Macska csak ül, bölcsen bámulja a tányérja szélén vadul himbálózó páncélt, és mélyeket sóhajt.

Az Igazi Macska és a kertészkedő

Borsó, zöldség, paszternák, rebarbara... a köznapi kertészkedő effélékkel foglalkozik.

Fekete madzag, karók, drótkerítés, emésztőögdrök... az Igazi Macskával rendelkező köznapi kertészkedő ilyesmikkel foglalkozik. És még inkább az, akinek a szomszédja rendelkezik Igazi Macskával.

Megművelhetjük kertünket akkor is, ha Igazi Macskák lézengenek körülöttünk, de a zeller ára a szüntelen örökös. Ahogy egy elkeseredett Igazi Kertész* megjegyezte: “Nem

* Hosszas meghatározásra itt sem helyünk, sem időnk nincs. Hadd mondjunk csak annyit, hogy az Igazi Kertész nem azonos a Valódi (vagy rádióból puskázó) Kertésszel. Például, ha a Valódi Kertész befejezte az ásást, boronálást, rostálást, szelelést, gereblyézést, a földje meg van művelve, tán még porhanyós is; ha az

is az a baj, amit *utána* csinálnak” – lelkiismeretesen kúp alakúra kapart halmokat, az oldalukból szájalmasan kadikálnakki az apró, sárga hajtások, amelyekből bab termett volna.

A nagy ballisztikus földgöröngyöt már érintettük. Egyéb lehetséges védekezések:

1. Zörgő, dübörgő, sivitó és süvítő dolgok

Nézzék, ezek nem riasztanak el *semmit*. No jó, talán a vakondot. Bár, ha meggondolom, nem volt egy vakondunk sem a riasztók felállítása óta. Ami azt illeti, soha nem is volt vakondunk.

2. Drótakadályok

Az Igazi Macskák átlépnek rajtuk.

3. Kémiai hadjárat, beleértve a Titokzatos Cseppeket, a Rettenetes Port és a Furcsán Pattogó Keveréket

Minthogy közvetlenül eme szerek lerakása után mindig szakadatlanul esik, sosem találtuk ki, vajon használ-e bármelyik is. Egyébként mindig zavaros érzéseink voltak az ilyesmivel kapcsolatban. Talán akad valamiféle nemzetközi jelentés róluk, de soha senki nem vette magának a fáradságot, hogy ismertesse velünk.

A baj az, higgyék el, hogy a macska vágyakozása szájalmas kis telkünk után nagyobb, mint a mi vágyunk arra, hogy távol tartsuk. Ha a Természet szólít, akkor egyenest kiált. Amiből következik ez a módszer:

4. A nagy tekeres drótháló

A kertész barátja. Figyeljük meg a macskák arckifejezését, amikor áthatolhatatlan acélakadályba ütköznek, amit kifeszítettünk drága magvaink fölé. Készíthetünk ki drótcipőcskét a babhajtásoknak is, illedelmes drótfűzőbe tekerhetjük értékesebb almafáink törzsét. Az a bökkenő, hogy 1. a kert úgy néz ki, mint egy háborús film díszlete; 2. félő, hogy előbb-utóbb hasra esünk a

Igazi kertész mindezt lelkiismeretesen végigcsinálta, van egy nagy kupac köve, gyökere, karója és sorkijelölő cölöpje (a falusiak egykor azt hitték, hogy bizonyosfajta kövek „anyakövek”, amelyek minden esztendőben újakat szülnek; a *mi* kertünk alatt viszont bizonyára egy műanyag sorkijelölő generátor működik). Egy Valódi Kertész gyepe sportgyepből, vegyes pázsitból és nemes kalászos füvekből áll, az Igazi Kertészé mohából, beleágyazva babalábak, műanyag ábécébetűk és ruhaakasztók. Meg nagy terek a macska számára.

drótban; 3. a növények keresztülnőnek a hálón. Ez nem érdekes, mondjuk, a hagyma esetében, de túl sokat vártunk a krumplinál, és végül szinte egy darabban kellett felszednünk a termést. És ha mindezt nem tudjuk elviselni, egyetlen menedék marad:

5. A csúzli

Csak hogy mi nem vagyunk olyanok.*

Az Igazi macska és a gyerekek

Ó, hát együtt nőhetnek fel.

Na nem igazán. Amikor egy átlagos gyermek abbahagyja Winston Churchill utánzását, a macskakölykök már felnőttek, és hacsak nem folyamodunk az ismert megoldáshoz, saját családjuk is van. A kölykök és a gyerekek megvannak egymással, akár csak egyetlen égő ház – csak gondoljuk el, milyen valójában egy égő házban lakni.

Egy Igazi Kölyök számára az ifjabb gazdát is magába foglaló háztartásban a következők várhatók :

1. rángatás
2. lökdösés
3. Bebörtönzés Cindy hálósobájába Cindyvel egyetemben, Tibi baba Cindy egyik ruhájába öltöztetve,** egykarú plüssmackó, félelmetes plasztiklény lézerágyúval, és egy kicsiny, rózsaszínű póniló.
4. Etetés alkalmatlan táplálékkal. Ebbe a kategóriába sorolható a zöldborsó, valami szörnyűséges rózsaszínű ragacs és két hétre való macskakölyöktáp három perc alatt.
5. Bepréslés lehetetlen öltözékekbe (Cindy, a Barbie baba, a plasztiklény és egyebek ruháiba).
6. Körbehurcolás deréknál fogva úgy, hogy mindkét oldalon jeles mennyiségű macska lóg. (Elég különös, de a legtöbb macska nem bánja a dolgot, még akkor sem, ha már nagy, kövér és kasztrált. Ez olyan, mint az az egyszarvúügy. Csak szűz leánykák képesek megszní. Nekünk, többieknek, már varratokra lenne szükségünk.)

* Vagyis nem tudunk célozni.

** Ilyensmi rendre megesett a házunkban. A televízió a bűnös.

Persze ez nem jelenti azt, hogy a gyerekek és az állatok különösebben jól meglegnének egymással. Az az igazság, hogy a fiatal állatok még nem elég tapasztaltak ahhoz, hogy tudják, mi vár rájuk.

Maradjunk a kölyökkutyáknál. Azok gyakorlatilag gyermekbiztosak.

Elszalasztott macskáink

Mint már említettük, az Ember a történelem folyamán megpróbálta leküzdeni számos fogyatékoságát – hogy ti. nem képes lehagyni egy nyulat, kiásni a borzot, csomókat kiharapni a rabló hátsójából, rumoshordót cipelni a mély alpesi hóban stb. –, annak révén, hogy kitenyésztett jó pár kutyafajtát, hogy azok dolgozzanak helyette. A kutya tulajdonképpen egyfajta gyurmához hasonlított, laposra is lehetett préselni, kövérré is dagasztani, ahogy épp a kor igényei megkívánták.

Minthogy azon spekulálni, hogy miként alakultak volna a dolgok, ha a történelem másként halad, és ez napjainkban teljesen elfogadott a legjobb tudományos körökben is, a Kampány az Igazi Macskákért kutatócsoportja morfondírozni kezdett, mi történt volna, ha a kutyák nem lettek volna kéznél. Mondjuk például jött volna egy nagy pestisjárvány, vagy a kutyákat egy sor pusztító, de meglepő találati pontosságú meteorvihar söpörte volna el még az Alsó Paliravétel korszakának kezdetén. Fel is fedeztek néhány, eddig ismeretlen korai kísérletet.

Előrekanyarodva jelenkorunkig, ilyesmiket látnánk:

A bikacsali. Eredetileg a 14. században tenyésztették ki, bikacsalogatónak. Ez azonban nem volt nagyon sikeres kísérlet, és csaknem azonnal a fajta teljes kipusztulásához vezetett, mivel ha a bikacsali dühös bikával találkozott, képtelen volt elnyomni ösztöneit, hogy ráugorjon, fél mancsával elkapja, a levegőbe hajítsa stb.

Nyulászmacska. Valamilyen korcs, az orvvadászok kedvence. Fellelhetők benne a pincska, a bikacsali és bármilyen egyéb olyan macska elemei, amely épp arrafelé járt, és nem tudott elég gyorsan elszaladni előle. Nevezetes az intelligenciája és a ravaszsága. Valójában olyan intelligens és ravasz, hogy rendkívül nehéz bármely munkára rávenni. Például a legszívesebben úgy fog nyulat, hogy újságból kivágott betűkből álló levelet küld nekik, benne olyan szerelmi ajánlattal, amit nem tudnak visszautasítani.

II. Károly király ölmacskája. Mindenki ismeri. Figyeljük meg a fülek hosszát a festményen.

A pincska. A világ leghíresebb macskája. A pincskát eredetileg udvari állatnak tenyésztették ki a Hszing Hszung császárok számára, és csak a 17. században jutott el a nyugati macskarajongókhoz. Kezdetben előkelő születésű hölgyek játékszere volt, de

hamarosan egészen kivételes hasznára jöttek rá: mivel ugyanakkora volt, mint az egér, be tudott bújni a lyukaikba, és kiverte őket. Az idomított pincskák közreműködésével folytatott egércsalizás egy ideig a sportoló néposztályok kedvenc időtöltése lett. Ez persze aztán messze ható problémákat okozott, mivel az intelligensebb pincskák rájöttek, hogy miután az egereket kisöpörték és az udvarházak minden fala az övék lett, minek bújtak volna elő. Az országban még ma is sok helyütt okoznak kellemetlenséget, mivel egyrészt folyton lopják az ennivalót, másrészt a tenyészkolónia összdorombolása egész éjszaka ébren tartja a

vendégeket az udvarházból lett panzióban.

A cirmosvizsla. Többnyire olyan autók hátuljában látható, amelyeknek vezetői hosszú szárú zöld csizmát és szemmel láthatóan lapított matracból készült zekét viselnek. A cirmosvizsla, amely eredetileg vadászmacska volt, híres arról, hogy üldözi a zsákmányt, aztán elereszti, megint kergeti, ugrál rajta, végül a felét visszahozza a gazdájának.

Füstösmacska. Kifejezetten arra

született, hogy más macskákkal megverekedjen. A Lamark-féle örökség megmagyarázhatatlan manifesztációja, következtében a füstösmacska a 16. században a füleit veszítette el, a 17. században a farkát, mivel ellenfelei bele tudtak kapaszkodni, aztán a ringben még a szőre nagy részét is, a karmai és a fogai viszont megnőttek és megkeményedtek. A füstösmacskával szembeszálló közönséges macska ugyanazzal az erővel nekirohanhatna egy repülőgép forgó propellerének is. Jól megfér a gyerekekkel.

Tacskamacska. Hízalgő állat, gyakran csak "kolbászkának" emlegetik. Népszerű az olyan házban, ahol pénz híján nincs szellőzőberendezés. Emellett az egyetlen macska, amelyik egyazon időben képes előlről is, hátulról is az ember lábához dörgölőzni.

A Szent Erik-macska. Sok fáradt, a hótól félig betemetett utazó szedte össze magát és melegedett fel pusztán a merő dühtől, ahogy meglátta a tőle alig húsz méterre elégedetten összegömbölyödő, alvásra készülődő Szent Erik-macskát. Sosem vált kedvelté, minhog az ember mindig is a macskák természetes könyörületességére és jóakarására épített...

A lajkica. (Elődjét lajkának hívták.) Lusta eszkimók, vadászok, csendőrök stb. kedvence. Hideg időben ne adj Isten, hogy kimenne.

A szimacska. Ez a fajta magától jött be az USA déli részére, ahol szökött rabszolgák és fegyencek nyomainak felkutatására használták, s azok igen szerencsés szökött rabszolgák és fegyencek voltak, mivel bár a szimacskának ragyogó a szagérzéke, fogalma sincs, mit csináljon vele.

A német juhászmacska. Valójában sosem volt túl jó nyájörző, de szerte a világon nagyon kedvelik a rendőrök. A macska természetes hajlama arra, hogy hozzádörgölőzzön az emberekhez, ezeknél a jó 70 kilós példányoknál azt a kívánságot ébresztette, hogy ajtókat zúzzanak be, az embereket földhöz vágják, s a nyálukat csorgassák rájuk.

(A leghíresebb német juhászmacska a filmsztár Ran-Kan-Kan volt, amely látványos, ám kissé rövid karriert futott be a negyvenes években. Amikor a gyorsuló expresszvonat előtt leszakadó hidakkal vagy emeletes árvaházakban kitörő tűzvénsszel vagy ősi bányákban útjukat tévesztett emberekkel kellett szembenéznie, számítani lehetett rá, hogy Ran-Kan-Kan kiballag és valami ennivaló után néz. De ezt nagyon, nagyon jól fényképezhetően.)

Az Igazi Macska jövője

Ha készek vagyunk arra, hogy elfogadjuk a Schrödinger-elméletet, akkor rózsás a jövő – nem kétséges: az utolsó ember a Földön talán kitekint bunkeréből, és ott talál egy macskát, amint türelmetlenül várja, mikor nyitják ki a hűtőszekrényt.

De ez nem elméletek kérdése. Az Igazi Macskák az életben maradás, a fennmaradás bajnokai. Valósággal művészetté finomították. Melyik másik állatot etetik, nem mert hasznos, mert a házat őrzi vagy énekel, hanem mert amikor enni kap, elégedettnek látszik? És dorombol. A dorombolás nagyon fontos. Mindig a doromboláson múlik a dolog. A dorombolás az, amely feledteti a hagyatékokat az ágy alatt, az esetleges bűzt, a nyávigaszt hajnali négykor. Más lények nagy fogakat, hosszú lábakat vagy túl aktív agyat fejlesztettek ki, míg a macskák megmaradtak a hangnál, amely azt hirdeti a világnak: jól érzem magam. A dorombolásnak az evolúció nagy versenyfutásában olyan szerepet kellett volna játszani, mint egy pár betonból öntött futócipőnek, ehelyett a macskák a dorombolás következtében sokkal jobban jártak, mint a legtöbb állat – ha az emberiség teremtménytársaival való nem túl szívderítő viselkedését tekintjük. A macskák megtanulták, hogyan éljenek meg egy olyan világban, amelyet eredetileg a természet tervezett, gyakorlatilag azonban az ember alakított, és – átkozottul sikeresek voltak az ügyben. A dorombolás azt jelenti: “Tégy boldoggá, és én is boldoggá teszek téged.” A reklámaparnak évszázadok kellettek, hogy megvilágosodjék eltötte ez a bámutatos igazság, de amikor aztán rájött, rémes mennyiségű doromboló macskafigurát adott el.

Oda kell adnunk őket az Igazi Macskáknak.

Ha nem adjuk, várnak, amíg hátat fordítunk, és úgyis elveszik.

De jó arra gondolni: ha kiderül, hogy a jövő mégsem olyan hátborzongató, mint sokan jósolják, vagyis ha egyáltalán valóban létezik, akkor sok száz év múlva valamelyik űrben keringő állomás kupolái és csövei között a határozott állú, életerős emberek, akik mindent tudnak a kisbolygóbányászatról és hasonlókról, még mindig ott fognak állni lakóegységük előtt, s kanállal vernek egy műanyag tányért.

És ha van egy kis eszük, kurjantanak is: “Cic!”